

Tirage 2040 exemplaires
Hainc 13 septembre 1901
Crant de l'imprimerie Ngay Nay

ĐOÀN PHỤ TỬ

Strat

16°
 Indochine
 891

MƠ HOA

DEPT LEGAL
 INDOCHINE
 N° 97072

ĐỜI NAY

MƠ HOA
ĐOÀN PHÚ TÚ

@TIEULUN 2024

MỤC LỤC

MƠ HOA	5
CUỐI MÙA	23
GÁI KHÔNG CHỒNG	36
SAU CUỘC KHIÊU VŨ	95
XUÂN TƯƠI	129

MƠ HOA

NHÂN VẬT

DƯƠNG

LIỄU

Buồng riêng của Dương.

Năm giờ chiều. Hai chú cháu cùng ra. Vừa đi vừa nói chuyện.

Liễu - Đấy, anh nghĩ thế nào thì nghĩ, tôi không hơi đầu diễn thuyết với anh suốt ngày về một việc chỉ có lợi cho anh thôi. Và tôi cũng đã hết cả nước bọt rồi...

DƯƠNG - Chú không lo, để cháu bảo pha trà Long-tĩnh chú nhấp giọng rồi tha hồ chú hết sức nói, cháu sẽ hết sức nghe.

LIỄU - Anh chế diễu tôi đấy phải không ?

DƯƠNG - Cháu mà chế diễu chú thì giờ hại cháu (gọi vào nhà trong) : Nhỏ ơi ! pha trà Long tỉnh, nhé! mau lên ! Chú xem, cháu có nói đùa đâu. Chú ở đây

uống nước, ăn bánh với cháu, rồi ta đi chơi phố một lát, tối nay, cháu sẽ lại ăn cơm đảng nhà, chú nhé ? (Thằng nhỏ bung trà và bánh ngọt ra)- Nhỏ, tao không ăn cơm nhà. Đêm nay tao về khuya, phải thức đợi cửa, nghe không ? Thằng nhỏ vâng dạ rồi vào.

LIỄU - Anh đi đâu khuya mà phải dặn đợi cửa ?

DƯƠNG - Kìa, chú hẹn đi xem chớp bóng với cháu mà.

LIỄU - Tôi hẹn với anh bao giờ ? - Nếu không thì cháu mời chú đi

DƯƠNG - Nếu không thì cháu mời chú đi xem vậy.

LIỄU - Không, tôi không đi đâu.

DƯƠNG - Có, chú có đi.

LIỄU - Không.

DƯƠNG - Chắc thế nào chú cũng đi. Không đi xem chớp bóng thì còn có công việc gì để giải buồn nữa ?

LIỄU - Không, không, tôi không có thì giờ phiếm như anh. Anh đi một mình. DƯƠNG - Vâng, thì cháu đi một mình. Kìa, chú không sôi nước, nguội cả rồi.

LIỄU - Câu chuyện đương giờ, anh đừng đánh trống

7 | Mơ Hoa

láp. Thế nào, anh đã nghĩ kỹ chưa ? Đám ấy mà anh cũng không bằng lòng ?

DƯƠNG - Vâng, cháu không thể nào bằng lòng được.

LIỄU - Thế anh bằng lòng đám nào ?

DƯƠNG - Cháu chả bằng lòng đám nào hết.

LIỄU - Bây giờ không phải lúc nói đùa nữa. Anh lớn tuổi rồi, cần phải lo đến chuyện vợ con cho xong xuôi đi chứ. Ai lại cứ ngông nghênh như thế mãi. Thầy mẹ anh mất đi, giao phó anh cho tôi, anh nghe lời tôi tức là nghe lời thầy mẹ anh đấy.

DƯƠNG - Chú bảo gì, cháu cũng xin vâng. Ví phải đâm đầu xuống sông, giẫm chân lên than lửa, hay lăn mình vào đám chông gai, hay phải đi xem chớp bóng, cháu xin vâng lời ngay tức khắc. Còn việc lấy vợ, quyết không thể nào cháu vâng theo được.

LIỄU - Anh không lấy vợ thì anh định làm gì ?

DƯƠNG - Thế cháu lấy vợ thì chú bảo cháu sẽ làm gì ?

LIỄU - Lấy vợ để... lấy vợ rồi sẽ... sẽ... (gắt) À, ra anh định vắn lý-sự tôi đây phải không ? Tôi bảo anh điều hay anh không theo tôi, thì mặc anh với giời ! « Cả không ăn muối...»

DƯƠNG - «... Cá ươn, con cãi cha mẹ, trăm đường con hư », phương-ngôn dạy thế. Nhưng cháu có dám cãi chú đâu. Khổ, chú hay giận quá ! Người ta không bao giờ nên giận dữ cả, vì sự giận dữ làm cho ta chóng già.

LIÊU - Anh giảng đạo đức cho tôi nghe đấy phải không?

DƯƠNG - Không, nhưng cháu không muốn chú già, cháu chỉ mong chủ trẻ mãi, trẻ như cháu. Ở đời chỉ có tuổi trẻ là sung sướng thôi. Như cháu, đương trẻ trung vui sướng, không muốn già tí nào cả, tự nhiên chú bắt lấy vợ, thì còn có công-lý nào nữa không ?

LIÊU - Bắt anh lấy vợ ra khổ bắt anh ở tù không bằng.

DƯƠNG - Chẳng thà ở tù còn hơn. Ở tù hay đi đây còn có hạn, chứ lấy vợ rồi, biết bao giờ cho mãn hạn. Thật là cái án chung thân. Thiếu niên bây giờ có ai lấy vợ đâu. Sự hôn nhân là cái « một » đời thương cổ, không hợp thời nữa rồi. Thản hoặc chú có thấy một vài đám cưới, chú thử tóm anh chàng rể lại hỏi mấy câu, chú sẽ biết đó là một anh chàng dở hơi, nếu không đến nỗi điên hẳn. Chú trông ra ngoài phố mà xem, kia kìa, hai người thiếu niên đương qua trước cửa sổ, một người vui vẻ tươi như cái nụ hồng, và một người ủ rũ như cành

9 | Mơ Hoa

liều khô : đó là một người chưa vợ với một người có vợ, cháu xin cuộc với chú năm đồng bạc là cháu đoán không nhầm. Con gái lấy chồng còn có lý, chứ con trai mà lấy vợ...

LIỄU - Nếu các anh không lấy vợ, bảo con gái lấy chồng sao được ? Lấy ai ?

DƯƠNG - Cái đó thì việc gì đến cháu ? Sao chú không hỏi các cô ấy xem ? Nếu chú không quen nhiều cô thiếu-nữ, để cháu giới thiệu chú một tá. Chú sẽ mở cuộc điều tra, bắt đầu ngay từ cô Kim-Chi mà chú bắt cháu phải lấy.

LIỄU - À, anh không nói đến thì xuýt nữa tôi quên đấy. Phải, phải, cô Kim-Chi, tôi sẽ cưới cô Kim-Chi cho anh. Tôi khó nhọc mấy hôm nay mới tìm thấy anh, chỉ cốt nói cho dứt câu chuyện chung thân của anh mà anh cứ liến thoắng nói những đâu đâu, biết bao giờ cho xong.

DƯƠNG - Thừa chú xong rồi mà.

LIỄU - Xong thế nào ?

DƯƠNG - Chú bảo cháu lấy cô Kim-Chi, cháu đã xin trả lời rằng cháu không lấy, thế là câu chuyện đó thu xếp ổn lăm rồi, còn gì nữa. Đã lâu chú cháu không gặp nhau, thiếu gì chuyện lý thú mà cứ phải quanh quẩn mãi

với cái vấn-đề vợ con ấy.

LIỄU - Anh đã biết cô Kim-Chi thế nào chưa mà anh đã từ chối ?

DƯƠNG - Có, cháu biết lắm chứ.

LIỄU - Anh làm thế nào mà biết được một người con gái nhà gia thế, không bao giờ rời khỏi nhà ?

DƯƠNG - Thế mà cháu biết đấy. Cô Kim-Chi độ 18, 19 tuổi, con gái một bà phủ...

LIỄU - Thì tôi vừa mới bảo anh xong.

DƯƠNG - Cháu lại còn biết những điều chú chưa bảo nữa kia. Cô ấy rất đẹp, thân hình mỏng mảnh, đôi mắt rất sáng, rất trong, cái miệng tươi như hoa, cái mũi nhỏ và thẳng, đôi lông mày uốn dịu dàng như hai chiếc lá liễu, mái tóc mượt óng như mật ong, tiếng nói thanh như tiếng chim oanh... Nói về tâm tính thì cô ngoan ngoãn, hiền lành như con chim bồ câu trắng, dễ bảo như con cừu non. Cô lại giỏi thêu thùa, bánh trái, từ xưa đến nay chưa thấy cô con gái nào khéo bằng.

LIỄU - Anh làm thế nào mà biết rõ ràng minh bạch thế ?

DƯƠNG - Chú tính có khó gì. Chỉ đoán qua cũng đủ biết. Có cô con gái nào sắp lấy chồng mà không có đủ

ngân ấy đức tính ?

LIỄU - Anh có biết nhà cô ấy giàu lắm không ? Ông phủ chết đi, để lại cho bao nhiêu là của.

DƯƠNG - À, vâng, cô ấy lại giàu nữa ! Thế thì hoàn toàn rồi, còn gì nữa.

LIỄU - Thế là anh bằng lòng rồi đấy chứ ?

DƯƠNG - Cháu có nói thế bao giờ đâu.

LIỄU - Ô hay ?

DƯƠNG - Cô ấy đẹp, ngoan, khéo, giỏi, lại giàu nữa, thế thì việc gì đến cháu, mà cháu bằng lòng ?

LIỄU - Thế anh còn định kén đến thế nào nữa ?

DƯƠNG - Nào cháu có kén chọn gì đâu. Chỉ có những người muốn lấy vợ mới kén chứ, cháu không muốn lấy vợ thì còn nói đến chuyện kén thế nào được.

LIỄU - Anh nhất định không lấy vợ ?

DƯƠNG - Chẳng lẽ chú bắt cháu nhắc lại đến mấy trăm lần một câu nói tầm thường ấy. Cháu xin nói lần này là lần cuối cùng : cháu không lấy vợ.

LIỄU - Bây giờ, tất cả những kẻ thiếu niên đều nói thế cả ?

DƯƠNG - Mà họ nói có lý lắm chứ.

LIỄU - Thế mà rút cục rồi anh nào cũng có vợ hết.

DƯƠNG - Duy chỉ có cháu là không, chú xem đây.

LIỄU - Anh nên nghĩ cho chín, đừng nên xốc nổi quá. Thầy mẹ anh mất đi, còn có mình anh là con, anh phải lo nối dõi tông đường cho họ hàng làng nước khỏi mỉa-mai. Con nhà nề nếp phải lo sự làm ăn, lo sự nghi gia, nghi thất, chứ cứ vất vợ vất vường như thế, người ta cười chú không biết dạy cháu. Phương ngôn có câu : « Sầy cha... »

DƯƠNG - «... nhờ chú, sầy mẹ bú dì », và lại có câu : « Chú cũng như cha ». Đây chú xem, cháu thuộc phương-ngôn, ngạn-ngữ lắm. Nhưng phương-ngôn lại cũng có câu : « Ai lấy vợ thì lấy, ai không lấy vợ thì thôi».

LIỄU - Chỉ láo ! làm gì có câu phương-ngôn quái gở ấy, anh học ở sách nào, ai dạy anh ?

DƯƠNG - Thưa chú, nếu không có thì nên bịa ra cho có, mà trong sách chưa chép câu ấy, thì cháu sẽ chép vào, rồi một ngày kia nó sẽ thành một câu phương-ngôn cũng hách-dịch như những câu phương ngôn khác, có sao đâu ?

13 | Mơ Hoa

LIỄU, đứng dậy - Thế thì tôi cũng đến chịu anh vậy. Anh rần đầu, rần cổ thế, tôi không hơi đâu khuyên bảo anh làm gì. Tôi làm hết bổn phận tôi, còn mặc anh. Thôi, anh ở lại (định ra về).

DƯƠNG, nín lại - Chú giận cháu thực đấy ư ?

LIỄU - Ai thêm giận anh ?

DƯƠNG - Thế chú có cho cháu ăn cơm chiều hôm nay không ? Cháu đã hẹn đến ăn cơm với chú, vậy chú đợi cho hết ngày hôm nay đã, đến mai chú hãy giận. Chú giận cháu bây giờ thì thiệt cho cháu lắm.

LIỄU, phì cười lại ngồi xuống - Anh thấy tôi thương, nên anh nhìn, không còn coi tôi ra gì nữa. Nhưng anh phải biết thương cũng có hạn...

DƯƠNG -...Mà giận cũng có chừng ! Chẳng lẽ chú giận cháu đến nỗi hết thương. Tội nghiệp, cháu có làm gì đâu mà chú giận ? Chú soi bánh nữa đi, cháu lấy cái này chú xem. (Mở tủ lấy một cái hộp lớn) Đây là di-tích của một quăng thiếu niên của cháu. Chú là người thứ nhất được xem cái di tích này mà cháu vẫn giữ gìn trân trọng như cái tráp vàng của người hà tiện.

LIỄU - Nào, tôi xem anh giở trò gì bây giờ.

DƯƠNG, mở hộp - Chú xem.

LIỄU - Cái gì thế này ?

DƯƠNG - Một mớ là khô và hoa tàn.

LIỄU - Anh trẻ con quá. Đem một đồng lá úa hoa ôi nhặt đầu về, nhét chặt ních cả một cái hộp lớn, để làm cái trò gì thế này ?

DƯƠNG - Đây là di-tích của một năm qua. Mỗi cánh hoa tàn là một tấm tình thương yêu, mỗi chiếc lá khô là một ngày nhớ tiếc.

LIỄU - Anh không đứng đắn chút nào. Tôi muốn nói chuyện gia đình với anh, thì anh lại đáp bằng văn thơ.

DƯƠNG - Chú cho văn thơ là không đứng đắn ? Ở đời còn có gì đứng đắn hơn văn thơ và tình ái ? Những cánh hoa khô héo này chính là văn thơ đấy, và vùi lấp dưới mấy lớp hoa kia, chính là một tấm ái tình rất trong trẻo...

LIỄU - À, bây giờ lại đến chuyện ái tình !

DƯƠNG - Vâng, bây giờ đến chuyện ái- tình.

LIỄU - Tôi muốn nói với anh những chuyện gia-đình, chuyện vợ con, chứ không có thì giờ nghe chuyện ái tình của anh.

DƯƠNG - Những chuyện gia-đình, chuyện vợ con,

15 | Mơ Hoa

chú biết nhiều hơn cháu, chú dạy điều gì cháu xin lắng tai nghe, nhưng đến chuyện ái tình thì biết đâu cháu lại không sành hơn chú, và trong câu chuyện chú cho là phiếm, biết đâu lại không có vài điều bổ ích ?

LIỄU, nổi giận - Tôi ngót bốn mươi tuổi đầu lại còn điều gì chưa biết mà phải hỏi đứa trẻ hai mươi.

DƯƠNG - Người ta có thể sống một trăm năm ; đi du lịch khắp thế giới, mà còn có điều chưa biết rõ bằng đứa bé lên mười, nếu nói đến chuyện làng xóm của đứa bé ấy. Cháu dù ít tuổi, song làng Ái-tình là quê ngoại cháu, sao cháu lại không biết hơn chú ? Chắc chú chưa đi qua cái làng ấy bao giờ, vì chú lấy vợ từ năm mười tám, bây giờ bảy mụn con trên vai, còn có thì giờ đâu mà biết đến ái tình nữa. Ái tình là cái gì ? Có phải là sự sâu tét, cưới xin đâu ? Có phải là cơm ngày hai bữa, con ba năm đôi đâu ? Có phải là đôi bít tất rách, có ngón tay dẹo dang mang lại, dưới ngọn đèn hoa kỳ đâu ? Cũng không phải là niêu cá kho, thùng gạo tám trũ trong nhà bếp, hay nồi thịt bò hầm trên ngọn lửa lẩn tẩn. Vậy ái tình là gì cũng được, nhưng quyết không phải là những cái chú vẫn trông thấy hằng ngày ở đằng nhà.

LIỄU - Vậy theo ý anh, ái-tình là gì ?

DƯƠNG - Ái-tình, không những theo ý cháu, mà tất cả thiên-hạ đều công nhận như thế, chính là mớ hoa tàn

mà chú vừa xem ở trong cái hòm con này đó. Người ta thường bảo ái-tình là một sự mê muội, một sự điên cuồng ; cháu bảo là một sự sáng suốt, một ánh sáng trắng nằm trong đáy bông hoa quì. Người ta bảo kết quả ái-tình, một là sự cưới xin, hai là sự chết; cháu bảo chỉ là sự nhớ thương đời đời, và là cái vui không cùng trong sự nhớ thương. Ái-tình là một cốc rượu thanh-mai trong bữa tiệc đời, ta nhấp một giọt, mà ở trên môi, cái dư vị thấm thía còn phảng phất với sự say sưa mãi mãi. Những hoa khô này là những vết rượu hoen ố bức khăn tay, nó nhắc lại những phút say vui của một ngày qua. Một buổi sớm kia, cháu bắt thương yêu một người tuyệt đẹp, lòng cháu đã cảm thấy cái vui ở đời từ đây. Cháu hiểu rằng có ái-tình thì cuộc đời êm đềm, ấm áp và đẹp đẽ lắm. Mỗi buổi sáng cháu đặt bó hoa trên chiếc bàn con kia để tặng người yêu. Mỗi khi trông bó hoa, cháu lại thấy người giai nhân ẩn hiện trong mấy lớp cánh hoa mong manh. (Dương chi một bó hồng tươi trên bàn) Kia kìa, trong bó hoa hồng kia chú có trông thấy gì không ? Một nàng tiên đang nhìn chú mà mỉm cười đây. Cháu yêu không có hy vọng gì cả, nhưng cháu vui sướng lắm, vì mỗi lần thay hoa, tình yêu của cháu lại đổi thay và hiện ra một trạng thái khác hẳn. Một thứ tình yêu huyền ảo, thiên hình vạn trạng luôn luôn đem lại những cảm giác mới mẻ. Những bó hoa khô này cháu giữ gìn trân trọng lắm, để kỷ-niệm một chút tình của ngày qua.

17 | Mơ Hoa

LIỄU - Sao anh không lấy cô ấy làm vợ ?

DƯƠNG - Cô ấy là ai kia ?

LIỄU - Cái người TUYẾT đẹp mà anh vừa nói rằng anh yêu đó.

DƯƠNG - À, vâng. Nhưng mà lấy thế nào được, vì...

LIỄU - Vì sao ?

DƯƠNG - Vì cái con người TUYẾT đẹp ấy... không phải là ai cả.

LIỄU - Câu chuyện của anh không có nghĩa lý gì hết.

DƯƠNG - Cháu nói thực đấy, chú ạ. Giai nhân của cháu không phải là cô thiếu nữ mười bảy, mười tám tuổi, có những tên tốt đẹp như Xuân-Lan, Thu-Cúc, Ngọc-Diệp hay Kim-Chi đâu. Chỉ là một cái bóng mập mờ trong trí tưởng, khi ẩn khi hiện, có cặp môi say đắm của cô Mộng-Hương, có đôi mắt xa xôi huyền ảo của cô Kiều-Ngọc, có cái dáng đi lả lướt của cô Lệ-Chi, cô Bích-Hà, cô Mai-Ảnh. Cái con người ấy, một ngày kia, hiện lên như một nàng tiên-tử trong tâm hồn cháu bây giờ chỉ có thể tìm thấy trong mây lớp hoa kia, (chỉ bó hồng tươi) hay trong áng hương của mấy cánh hoa khô này thôi.

LIỄU, cười lớn - Bọn trẻ con bây giờ không còn có

nghĩa lý gì cả. Yêu một người con gái đẹp mà không phải là ai cả, lại có đôi mắt của cô này, cặp môi của cô khác cái mũi của một người thứ ba, cái tai của một người thứ tư... Tôi cười đến chết sặc vì anh mất thôi! Thôi tôi cũng xin chịu anh, nếu anh cứ viển-vông, ngông cuồng như thế mãi. Này anh Dương, « hơn một ngày, hay một chước », vậy tôi khuyên anh điều này, anh nhớ kỹ lấy nhé. Anh có biết anh sắp mắc bệnh đấy không ?

DƯƠNG - Cháu khỏe như thế này...

LIỄU - Không, cái bệnh của anh, nếu anh biết được thì đã không phải là bệnh. Nó là bệnh điên.

DƯƠNG - Cháu điên ?

LIỄU - Không, không, anh sắp điên thôi, chưa đến nỗi thực điên. Nếu anh cứ như thế này mãi, là chỉ độ vài tháng nữa sẽ điên thực thụ. Nhưng bây giờ còn có thể chữa được.

DƯƠNG - Vâng, cháu không muốn điên tí nào, chú làm thế nào chữa cho cháu khỏi điên, thì chú bảo gì, cháu sẽ xin nghe.

LIỄU - Không khó đâu, anh lấy vợ đi thì sẽ hết điên. Lấy vợ đi, nếu không...

DƯƠNG - Thế thì chẳng thà điên còn hơn. Vả lại bây

19 | Mơ Hoa

giờ cháu chưa đến nỗi điên, mà lấy vợ thì thực là điên đến nơi. Có điên mới lấy vợ, nếu không, sau khi lấy rồi cũng hóa điên. Cháu đã nói rằng những anh có vợ là những anh điên cả...

LIỄU - Thế tôi đây cũng điên đây à ?

DƯƠNG - Xin lỗi chú, vâng, cũng hơi điên một chút thôi.

LIỄU - Lũ trẻ con không còn biết kinh nể gì cả.

DƯƠNG - Xin chú đừng giận, để cháu nói chú nghe. Trước khi chú lấy thím, chú có biết ái-tình là cái gì không ?

LIỄU - Cái gì mà tôi không biết ?

DƯƠNG - Vâng, thế chú yêu ai ?

LIỄU - Tôi yêu thím anh chứ yêu ai.

DƯƠNG - À vâng, thế ra chú yêu thím, rồi chú lấy thím. Mà thím cũng yêu chú ?

LIỄU - Đã đành. Nhưng anh hỏi để làm gì ?

DƯƠNG - Chú thím yêu nhau rồi lấy nhau ? Chắc cái ngày mới cưới, chú sung sướng lắm, lấy làm mãn nguyện lắm, và định ninh rằng cái hạnh phúc chung

thân đã tóm được trong tay rồi. Hạnh phúc ấy, hẳn chú đã được hưởng, và những giấc mộng của chú đã được thành thực sự cả rồi.

LIỄU - Dù không được hạnh-phúc như mình mơ tưởng thì mình cũng phải sống như mọi người vậy, chứ làm thế nào ? Mà những giấc mộng ngày thiếu niên... (chép miệng) đã gọi là mộng thì còn bao giờ thành thực sự được !

DƯƠNG - Nghĩa là trong gia đình chú...

LIỄU thở dài, - Thôi thì sống ở đời biết bao nhiêu lụy, không thể nào tránh được.

DƯƠNG - Cháu cũng biết thế. Nhưng cháu nhất định tránh hết những cái lụy ấy. Chỉ có một việc là cháu không lấy vợ.

LIỄU, nói một mình - Thế là mình mắc lừa nó rồi. (Đứng dậy nói với Dương) Thôi, bây giờ gần đến giờ ăn, anh lại đăng nhà, rồi nói chuyện ấy sau.

DƯƠNG - Vâng, mời chú về trước, cháu sẽ lại ngay.

LIỄU, đi vào - Anh nên nghĩ cho kỹ về câu chuyện ấy, rồi trả lời tôi nhé. DƯƠNG - Thưa chú, câu chuyện gì ạ ? À câu chuyện điên ?

21 | Mơ Hoa

LIỄU - Chuyện lấy vợ của anh ấy ! Cô Kim-Chi đẹp lắm, ngoan ngoãn lắm, mà... (nói nhỏ) giàu lắm.

DƯƠNG - Vâng, lát nữa cháu sẽ sang trả lời chú rằng cháu không lấy.

Liều không đáp, hăm hăm đi vào.

DƯƠNG, chạy ra níu lại - Cháu không muốn chú giận cháu như thế. Thôi, nếu chú không giận cháu nữa, chú bảo gì cháu cũng xin nghe.

LIỄU, tươi cười, - Anh bằng lòng chứ ?

DƯƠNG - Vâng, cháu sẽ lấy vợ.

LIỄU -Ồ ! Có thể chứ !

DƯƠNG - Nhưng xin chú hai điều.

LIỄU - Hai điều gì ?

DƯƠNG - Điều thứ nhất, là cháu xin hoãn lại ít lâu. Điều thứ hai, là cháu bằng lòng ai thì chú hỏi người ấy cho cháu, chú đừng ép cháu lấy cô Kim-Chi, tội nghiệp!

LIỄU - Thế anh định hỏi ai chưa ? Và đòi hoãn đến bao giờ ?

DƯƠNG - Cháu định hoãn... mười lăm năm nữa, và chú sẽ hỏi cho cháu tất cả những con gái đẹp ở hoàn

cầu: như cô Kiều-Ngọc, cô Mộng-Hương...

Liều vùng ra đi.

DƯƠNG, vẫn nói một mình -... Cô Bích-Hà, cô Mai-
Ảnh, cô Lệ-Chi, cô Thu-Cúc, cô Ngọc-Diệp, cô Kim-
Chi, à không, cô Kim-Chi thì không, nhất định không.

Dương vừa nói vừa hót những mảnh hoa tàn, lá khô
trên tay, đọc mỗi tên lại tuốt một cảnh hoa mà buông
xuống bàn. Xong, chàng ôm bó hoa hồng còn tươi,
ngắm nghía một lát rồi đưa lên môi.

HẠ MÀN

Mai 1934

CUỐI MÙA

NHÂN VẬT

ÔNG THANH, 48 tuổi.

BÀ THANH, 45 tuổi.

TUYẾT, 18 tuổi.

LÂN, 20 tuổi.

Phòng khách nhà ông Thanh

LỚP THỨ NHẤT

ÔNG THANH, Bà THANH.

Ông Thanh đọc báo ở ghế bành, mồm ngậm điếu xì gà lớn, một cốc rượu Porto ở bên cạnh. Bà Thanh đang thoa một ít sáp son lên môi, trước một cái gương treo ở tường. Năm, sáu giờ chiều :

BÀ THANH, vẫn soi gương, nói một mình, giọng hơi dỗi - Thôi cũng là cái duyên kiếp ! Chẳng qua là nợ

nhau cả ! Trông thấy chị em bạn mà thèm ! Nhà người ta dễ không phải là vợ chồng, dễ là tiên cả đấy, mà sao người ta khéo chiều nhau đến thế. Vợ chồng mình thì như mặt giăng mặt giời, mỗi người một tính, mỗi người một ý. (Quay lại nói với chồng) Mà tôi có khó tính gì cho cam ! Ông thử xem bà tham Liên, có bao giờ bà ấy phải đòi cái gì đến hai lượt không ?

ÔNG THANH, vẫn đọc báo và ngâm xì-gà - Ví thế nào được với bà tham Liên !

BÀ THANH - Ông bảo làm sao tôi không ví được với bà tham Liên ? Tôi kém cạnh bà ấy những gì ? Bà ấy đảm đang, thì ông bảo tôi vụng về ư ? Bà ấy...

ÔNG THANH - Đã bảo người ta vợ chồng trẻ, mình không ví được...

BÀ THANH - Thế dễ tôi đây đã già lắm à ?

ÔNG THANH - Già thì chưa già, mới lóp lép năm mươi tuổi đầu thôi.

BÀ THANH - Ai bảo ông là tôi năm mươi ?...

ÔNG THANH - Thì cũng mới bốn mươi năm cái xuân xanh.

BÀ THANH - Mà bà tham Liên cũng bốn mươi, kém gì ?...

ÔNG THANH - Bà tham Liên ba mươi tám

BÀ THANH - Ừ thì ba mươi tám... Bốn mươi năm với ba mươi tám, khác gì nhau ?

ÔNG THANH - Khác nhau một cái là bà ấy không xấu như ma, giãn như cóc... BÀ THANH - Ông thử nhìn xem tôi đã xấu hơn ai chưa ? Còn ông thì đẹp ! (quay đi soi gương và sửa lại vành khăn).

ÔNG THANH, vừa vuốt râu vừa cười - Chẳng đẹp lại ba, bốn nhân tình cô đâu.

BÀ THANH, quay lại - Nay ông đừng nói đến cô đâu mà tôi lộn tiết lên bây giờ ! Đêm hôm qua ông đi đâu đến tận một giờ sáng mới về ?

ÔNG THANH, uống một tợp rượu - Đã lên giọng ghen đấy phải không ? Mình chẳng còn mười tám, đôi mươi gì mà mỗi lúc lại giở những giọng ghen tuông hay những chuyện tình duyên ra. Cái thời của mình nó đã qua đi rồi.

Một lát.

BÀ THANH, chép miệng, thở dài, nói chua chát - Phải, cái thời của mình đã qua đi rồi ! Mà tôi cũng hết duyên rồi ! (Lại soi gương, vuốt tí sáp lên đường ngôi). Con Tuyết nó vẫn khen mẹ nó đẹp mãi !

Ngay lúc đó, Tuyết ra.

LỚP THỨ HAI

Thêm TUYẾT

TUYẾT, nhìn mẹ, cười - Thì con vẫn bảo mẹ đẹp lắm mà, mẹ đẹp hơn con kia ! Ngày mẹ bằng tuổi con, chắc mẹ đẹp lắm, có phải không, thầy ? Thầy đã tìm thấy ảnh mẹ con ngày trẻ chưa ?

ÔNG THANH - Không biết bỏ đâu mất rồi.

TUYẾT - Thầy tệ quá.

BÀ THANH - Thế mà ngày xưa ông năn nỉ xin cho được tấm ảnh ấy để giữ làm kỷ niệm suốt đời. Nếu tôi biết thế...

ÔNG THANH - Ngày xưa khác, bây giờ khác. Người ta còn trăm công nghìn việc, ai để tâm đến những cái trẻ con ấy.

BÀ THANH - Những cái trẻ con !

ÔNG THANH - Nói đến ảnh, tôi lại nhớ đến cái khung bằng mè-day của tôi, chả biết nó đã sơn xong chưa ? Bà chả đi lấy về cho tôi, để tường trơ-trọi không có gì treo cả. Ấy đấy, những việc cần thì chẳng bao giờ

bàn đến, chỉ toàn những chuyện phiếm làm mất cả thì giờ của người ta. Thôi, tôi lên gác đọc nốt tờ báo, để hai mẹ con nói chuyện hão huyền với nhau cho sướng miệng. Mà bà liệu xem chúng nó làm cơm nước thế nào cho sớm sớm, còn lại đằng bà tham đánh tổ-tôm chứ.

Ông Thanh vào, đem theo cốc rượu mới rót đầy.

LỚP THỨ BA

BÀ THANH, TUYẾT

TUYẾT - Thầy con thế nào ấy, me nhỉ. Có cái ảnh ngày nhỏ của me mà cũng đánh mất. Con chắc ảnh của con không bao giờ anh Lân dám đánh mất. Anh ấy quý tấm ảnh của con lắm, me ạ. Anh ấy nói sẽ giữ làm kỷ niệm trọn đời.

BÀ THANH - Thầy con ngày trước cũng nói với me như thế.

TUYẾT - Nhưng thầy con có giữ gìn thật đâu. Còn ảnh của con thì không bao giờ rời khỏi bàn giấy hay đầu giường anh Lân. À, anh Lân sắp lại chơi đấy, me ạ.

BÀ THANH - Sao con biết ?

TUYẾT - Con vừa gặp anh ấy ở đầu phố. Anh ấy lại

chào thầy me để mai về Nam.

BÀ THANH - Ủ, nhân tiện để thầy me viết bức thư gửi về cho cụ Tú. Bao giờ anh ấy đến con báo ngay me nhé.

TUYẾT - Thưa mẹ vâng.

Bà Thanh vào

LỚP THỨ TƯ

TUYẾT, LÂN

Tuyết ra trước gương sửa lại áo, vén lại mái tóc và thoa thêm chút phấn. Lân ra.

LÂN - Em Tuyết. Thầy me có nhà không, em ?

TUYẾT - Suyt ! sẽ chứ, anh. Thầy me ở trên gác, đương viết thư gửi anh về đưa cụ Tú. Đố anh biết trong thư nói chuyện gì ?

LÂN, cười - Chắc trong thư kể tội anh, vì anh đã yêu em. Đối với các cụ, đó là một tội rất lớn. Mà cái hình phạt lại lớn hơn nữa, là các cụ sẽ bắt chúng ta phải...

Hai người cùng cười.

LÂN - Ô, em cười xinh quá. Ngày hôm nay anh thấy

29 | Mơ Hoa

em đẹp hơn mọi ngày. TUYẾT, nhìn vợ vẫn ra ngoài vườn - Một ngày kia em sẽ già, xấu hơn, không biết anh còn yêu em như bây giờ không ?

LÂN, lại gần nắm tay Tuyết - Không bao giờ em sẽ xấu cả, dầu cho em có già đến đâu đi nữa.

TUYẾT - Nếu em không đẹp nữa...

LÂN - Anh cũng vẫn yêu em như trước.

TUYẾT - Anh có thể yêu được một người tóc bạc, má nhăn ?

LÂN - Nếu người ấy là em. Dầu sao, anh sẽ nhớ rằng đã có một ngày em đẹp vô cùng, đẹp hơn hết mọi vật ở đời. Tắm ảnh em cho anh hôm trước...

TUYẾT - Anh có thể đánh mất được.

LÂN - Không bao giờ. Tắm ảnh đó sẽ nhắc cho anh mãi mãi sắc đẹp của em và tình yêu thương của chúng ta.

Lân nắm lấy hai tay Tuyết. Hai người nhìn nhau một cách say sưa trong khi bóng chiều nặng dần ở ngoài vườn. Trong nhà đã tối dần. Chỉ trông thấy hai cái dáng người đen đen trong khung cửa sổ lơ mờ tím, Lân kéo Tuyết lại sát mình.

Bà Thanh ở trên gác xuống, không lên tiếng, đứng ngắm hai người. Tuyết và Lân vẫn không biết.

LÂN - Em Tuyết ơi, anh cầu phật trời cho chúng ta yêu nhau mãi mãi, và mỗi ngày lại sống lại những giây phút này. Anh ước gì cho đến năm sáu-mươi tuổi chúng ta cũng vẫn còn yêu nhau nồng nàn như bây giờ. Em Tuyết ơi, em Tuyết !

Lân quàng lay ngang mình Tuyết và dắt ra đứng gần cửa sổ, trông ra vườn. Bà Thanh sẽ rón rén lên thang gác. Một lát, ông Thanh và bà Thanh đều xuống. Tiếng đi mạnh làm Tuyết và Lân giật mình quay lại. Tuyết vội đi bật đèn.

LỚP THỨ NĂM

TUYẾT, LÂN, ÔNG THANH, BÀ THANH

ÔNG THANH - Kìa, anh Lân, anh đến từ bao giờ thế ? Tôi viết xong thư đã lâu, chờ mãi không thấy em Tuyết nó lên báo...

LÂN - Thưa ông, con vừa mới đến... thì... thì...

TUYẾT - Thưa thầy, anh Lân mới đến, con vừa bật đèn thì thầy me xuống.

ÔNG THANH - Mời anh ngồi chơi. Rót nước anh sôi, Tuyết.

LÂN - Dạ, xin ông miễn cho. Con đến chào ông bà để mai về Nam. Con phải đi ngay.

ÔNG THANH - Anh đưa bức thư này về cho cụ Tú ở nhà...

BÀ THANH - Và anh nói vợ chồng tôi có lời hỏi thăm hai cụ nhé ?

LÂN, tiếp phong thư - Vâng. Thôi, xin chào ông bà, con còn có chút việc phải đi ngay.

ÔNG THANH - Tôi không dám, anh về cho bình an ? Tuyết đưa anh ra cổng, kéo ngoài vườn đã tối rồi.

Tuyết giả, rồi đưa Lân vào.

LỚP THỨ SÁU

ÔNG THANH, BÀ THANH.

ÔNG THANH - Không biết anh ấy có việc gì mà vội thế ?

BÀ THANH - Hai đứa trẻ nó thương nhau quá...

ÔNG THANH, chặc miệng một cái, nói nhạt nhẽo -

Giời sinh ra thế.

BÀ THANH Cũng như ngày xưa...

ÔNG THANH xem đồng hồ, - Hơn bảy giờ rồi, bà liệu bảo nó dọn cơm đi nhé.

BÀ THANH - Ngày xưa, khi mới biết nhau, mình cũng... cũng thương yêu nhau như chúng nó, mà có lẽ còn hơn thế nữa. Ông có nhớ cái hôm tôi đưa cho ông tấm ảnh...

ÔNG THANH - Bà chỉ nhớ tấm ảnh thôi. Đã bảo mất tấm ấy ta chụp tấm khác, tiếc làm gì cái vật ngày xưa ấy. Giá có còn cũng vàng ố cả rồi, còn quý hóa gì nữa.

BÀ THANH - Thì ông hãy để cho tôi nói nốt đã nào. Cứ mỗi lần nói chuyện thì ông ngắt đi, như là bung lấy miệng.

ÔNG THANH - Tại bà nói dai lắm. Có một tấm ảnh mà nhắc đi nhắc lại bao nhiêu lần. Thế bây giờ, bà nói gì thì nói nốt đi.

BÀ THANH - Vợ chồng nhà người ta, sáu, bảy mươi tuổi còn quý hóa nhau như vợ chồng trẻ...

ÔNG THANH - Việc gì bà lại cứ hay nói chuyện người ta thế. Hãy nói chuyện nhà mình có được không.

BÀ THANH - Chuyện nhà mình chán như cơm nếp nát... Vợ chồng tưởng thương yêu nhau đến bạc đầu, mới ngoài bốn mươi tuổi mà đã đუნh đoảng như nước lã ao bèo... Trùng thấy con trẻ nó thương yêu nhau...

ÔNG THANH - Thi mình mừng cho nó mới phải, chứ còn phàn nàn than thở gì nữa, bà rõ hay lẩn-thẩn.

BÀ THANH - Mừng cho nó đã đành, mà nghĩ tủi cho mình...

ÔNG THANH - Bà dờ hơi lắm ! Việc gì mà tủi mới được chứ. Bà thử xem, mình con giai có, con gái có. Con giai học hành đỗ đạt, con gái thì thành vợ thành chồng, như thế còn mong gì nữa ? Đối với thiên hạ mình chẳng giàu cũng gọi là có. Cũng tử khảm, hoành phi, câu đối như mọi người, không thiếu thức gì. Chẳng ra gì tôi cũng được cái mẽ đay, cái phẩm hàm, còn kém gì ai nữa, mà bà nói tủi với nhục. Thật bà khó tính quá.

BÀ THANH - Ông không hiểu tôi định nói gì.

ÔNG THANH - Thế bà định nói gì ?

BÀ THANH - Thôi không nói nữa. Nói với ông chẳng thà đi ngủ cho đỡ lộn ruột.

ÔNG THANH, ngồi xuống ghé cằm tờ báo - Đàn bà hay lờn thôi lắm. Chuyện chẳng đâu vào đâu lại hay vật

mình vật mảy.

BÀ THANH, cũng ngồi phịch xuống ghế, đằng góc nhà, - Phải, tôi là đàn bà, tôi vẫn hay lòi thôi. Cái ngày tôi mười-tám tuổi, ông có bảo tôi hay lòi-thôi đâu ? (Chép miệng) Từ ngày cưới...

ÔNG THANH - Bây giờ lại nói chuyện ngày cưới. Chuyện từ tám mươi năm còn đem ra mà kể. Xin bà hãy xếp chuyện ngày cưới của bà lại, mà bàn về cái ngày cưới của con Tuyết...

Tuyết ra, nghe thấy câu nói cuối cùng.

LỚP THỨ BẢY

ÔNG THANH, BÀ THANH, TUYẾT.

TUYẾT, hớn hở - Ngày cưới của con, thầy me đã định đến bao giờ, để con viết thư...

Thấy ông Thanh bà Thanh mặt buồn xịu và có vẻ giận nhau, Tuyết ngạc nhiên nhìn ngơ ngác giờ lâu.

TUYẾT, nói khẽ - Thầy me làm sao thế ? Cái gì thế me ?

Bà Thanh và ông Thanh lúng túng không đáp lại. Tuyên ngẩn ngơ, sợ hãi, nhìn hết người nọ đến người

kia, không hiểu gì.

HẠ MÀN

Septembre 1935

GÁI KHÔNG CHỒNG

do ban kịch Tinh-Hoa diễn lần đầu tại Nhà Hát-Tây,
Hà-nội, tối 30 Avril 1938.

« Gái có chồng như gông đeo cổ »

(Phong-dao)

NHÂN-VẬT

Cô DẦN, 34 tuổi.

Cô Tí, 36 tuổi.

Cô Mão, 33 tuổi.

ĐUỜNG, ngót 40 tuổi.

Một căn phòng nhỏ, vừa làm phòng khách, vừa làm phòng ăn. Từ bàn ghế cho chí các đồ đạc nhỏ nhất, cái gì cũng xinh xắn, gọn ghẽ, và... hơi tủn mủn. Các ghế bành nhỏ xíu, bằng gỗ thường nhưng đều có đệm lưng, nhà thêu lầy và khâu lầy. Cái chao đèn bằng lụa màu cá vàng, cũng tự tay một người nội trợ làm lầy. Trên lò sưởi, một cái đèn dầu hỏa tí hon cũng có một cái chao, cắt bằng giấy bìa, màu sặc sỡ. Cái gì

cũng có vẻ đẹp, nhưng đẹp một cách bà cô, đồng bóng.

Tranh ảnh lồng kính treo trên tường là những ảnh cắt ở những tờ họa-báo vô giá trị. Người ta nhận thấy sự trang hoàng do tay một người đàn bà nào khéo, nhưng tỉ mỉ, vụn vặt. Một cái nhà, không có một tí dấu vết đàn ông nào.

LỚP THỨ NHẤT

CÔ DẦN, CÔ TÝ

Cô Dần ngồi viết ở bàn ăn. Trên bàn bề bộn những sách và giấy. Cô Tý tay cầm khăn giải bàn, muốn dọn bàn để bày bát đĩa.

DẦN - Âm ảnh mãi, để cho người ta viết nốt đã nào. Ngày kia báo đã bắt đầu in...

TÝ - Sáu giờ rồi, con Mão nó cũng sắp về, không dọn bàn ăn, còn đợi gì ?

DẦN - Còn đợi viết xong bài văn đã. Chúng mày là đồ tục-tử, chỉ nghĩ đến ăn thôi... Tao là văn-sĩ, cũng có khác (cười).

TÝ, cũng cười và tát Dần một cái - Có muốn phải đòn không ? Muốn sống muốn tốt ra quỳ mau, nói hỗn với

cô giáo à ?

DÂN - Dạ, thưa cô... em chót nhớ nhời, lần này là lần đầu... mà cũng chưa hẳn là lần cuối cùng đâu.

TÝ, bật cười - Thôi, ừm-ừ mãi, có giúp người ta đề bày bàn không. Con Mảo nó về nó lại cho một trận bây giờ.

DÂN - Mày tưởng tao sợ nó à ? Tao mới học được mấy bài võ Thiếu-lâm, chấp cả hai đứa mày. Vả lại nó có cự thì cự mày, chứ cự gì tao. Công việc bếp nước tao đã làm xong cả rồi, còn việc dọn bàn...

TÝ - Việc dọn bàn là phần tao ? Nhưng mày cứ ngồi lù lù ở đấy thì còn làm ăn gì được nữa. Có đứng dậy không ? Này nhé...

Tý đi lấy cái chổi phát trần.

DÂN - Nói đùa chứ, Tý ơi, Tý, lại đây Dân cho xem bài văn sắp đăng số báo đặc biệt...

TÝ - Cơm hôm nay có làm gà không thế ?

(Vừa nói vừa giải khăn bàn).

DÂN - Có. Số báo đặc biệt...

TÝ - Có những món gì khác nữa ?

39 | Mơ Hoa

DẦN - Có tiểu-thuyết ngắn của Minh-Văn, và bắt đầu có mục điều-tra của Đạt-Hồ về...

TÝ - Tao hỏi cơm có những món gì cơ mà ?

DẦN- À, cơm ấy à ? Cơm hôm nay ? có...

TÝ - Có thơ của Trúc-Son không ?

DẦN - ?...

TÝ - Tao thích thơ của Trúc-Son lắm... Truyện ngắn của Minh-Văn nhan-đề là gì ?

DẦN - Ca-ri-cáy.

TÝ - Ca-ri-cáy ?

DẦN - Phải, con gà tao làm hai món : quay và nấu ca-ry.

TÝ - Ủ phải, thế bài văn mày viết xong chưa ? Cho tao xem qua...

DẦN - Xong cả rồi, xuống bếp mà xem.

TÝ - Xuống bếp ? Mày đốt cả đi rồi à ?

DẦN - Nghĩa là cái thứ văn đáng để cho mày xem, thì ở cả dưới bếp : ca-ry-cáy, cá sào, thịt lợn hấp, gừng, tỏi, hành, mỡ và mắm tôm.

TÝ - Thế còn thứ văn nào không đáng để cho tao xem?

DẦN, vênh mặt lên, chỉ vào tập giấy cầm ở tay - Thứ văn này. Một thứ văn thâm trầm, đầy thi vị, phải có một bộ óc khác...

TÝ - À, ngớ gì. Thế thì chẳng thà xem những văn ở dưới bếp, như xì-dầu, mắm-tôm, lại còn hơn. Đó mới là những văn có hương, có vị và nuôi sống được người.

DẦN - Ở trường mày cũng dạy học trò những thứ văn ấy đấy chứ ? Lớp học của mày chắc là sặc những mùi mắm tôm.

TÝ - À, ở trường thì tao lại dạy học trò những văn khác... Nhưng tất nhiên, không phải là văn của mày. Phải, nhưng mà dọn cơm đi thì vừa. Giúp tao một tay, Dần. Những giấy má này xếp lên mặt lò sưởi... Ủ, có thế chứ. Con Dần thế mà dễ bảo. Em vào lấy bát đĩa bày giúp chị, đi em.

DẦN - Rõ khéo, được đằng chân lân đằng đầu, tôi thì đánh cho què cẳng bây giờ... Mà mới có hơn sáu giờ, đã bày bàn làm gì vội ? Bảy giờ mới ăn và còn phải chờ con Mão nữa chứ. Chỉ háu ăn !

TÝ - Không, hôm nay ăn cơm sớm một chút, tao phải đi ngủ sớm, mệt lắm. Không có hôm nào đi dạy học

khó chịu như hôm nay. Học trò thì hồn như quỷ, con mẹ Đốc thì gắt như mắt tôm. Mày bảo lớp học của tao sặc mùi mắt tôm, thế mà đúng đấy. Mỗi lần con hồ-tinh nó vào là nó làm ầm ầm như cơn mưa đại-hạn. Bực cả mình. Đêm hôm qua thức đến hai giờ để chấm bài... (Tý thở dài.) Ôi ! cái nghề dạy học !

DÂN - Mà cái nghề viết báo nữa, mày tưởng sung sướng lắm đấy. Thôi, thì cũng là...

TÝ - Cũng là cái số kiếp mình vất vả. Sao những đứa khác nó sướng thế nhỉ. Mười-tám, hai-mươi tuổi đầu, « đóp » một cái, có thằng nó phổng đi, thế là suốt đời nằm dài mà ăn, chả phải lo nghĩ gì... Như con Xuyên, con Kim, con Thu... Chúng nó sướng thật !

DÂN, tức giận - Ô, sao hôm nay mày có những ý nghĩ lạ thế ? Những con Xuyên con xiếc mà mày cho là sướng ư ? Nằm dài suốt đời ăn bám chồng, cái sung sướng mới đề tiện làm sao ! Ngoài ra, còn bao nhiêu cái bận bịu, cái lo, cái khổ khác nữa, mình biết đâu ? À mà biết lắm chứ, những cái khổ ấy, mình đã hiểu từ xưa, thật bao nhiêu cái sung sướng vờ kia cũng không bỏ. Tý ạ, tao nghĩ cái đời của chúng mình thú vị, đẹp đề lắm đấy chứ. Tay làm nuôi miệng, lại không mắc mớ cái nạn chồng con, tưởng cái sung sướng ấy đủ bù lại những cái bực mình nhỏ mọn trong nghề. Mà nghề nào là nghề không có những cái bực mình, nhưng trái lại, nó

có những cái thanh cao của nó... chúng mình hơn chúng nó nhiều, sao lại trở lại thêm cái đời của chúng nó, cái đời...

TÝ - Nào ai thêm thường gì, nghĩa là nhân câu chuyện...

DẦN - Phải, đời nào mình lại thêm những cái vô lý. Lấy chồng, ăn nhờ chồng, đẻ con, ăn nhờ con, bất kỳ đứa nào cũng có thể làm được. Đã mấy đứa có cái can đảm sống như chúng mình, độc lập, tự do, không vương vীu...

TÝ, giọng hơi buồn - Không âu yếm, chẳng yêu ai, mà cũng chẳng ai yêu.

DẦN - Yêu với chả yêu ! Có phải cứ có một người đàn ông, một đứa con nhỏ mới có thể yêu được đâu. Tôi thấy cái tình yêu nó rộng vô cùng. Chị đi dạy học, đem cái tình yêu trút cho lũ học trò...

TÝ - Lũ học trò bất nhân, hỗn láo...

DẦN - Không, chúng nó đương tuổi nghịch, chị không yêu nên cho là hỗn láo. Chị thử yêu chúng nó xem, chị sẽ thấy chúng nó tinh khôn, lanh lợi, và chúng nó sẽ yêu chị. Tôi không có hạnh phúc như chị, được một lũ trẻ con để mà yêu, nhưng tôi yêu... bằng tưởng tượng, yêu những nhân-vật trong tiểu-thuyết tôi viết ra, nay yêu một người vô hình nào trong mộng. Và, thiết

thực hơn, tôi yêu nghề văn của tôi cũng như chị yêu nghề dạy học. (Tý hơi nhún vai) Còn như không được ai yêu lại, thì... (hơi lúng túng) thì... ba chúng mình ở chung một nhà, chả... yêu nhau là gì ? Tôi thấy cái tình ba chị em mình yêu nhau nó phần khởi lắm. Những khi vui đùa như trẻ con, cãi nhau ầm lên rồi phá ra mà cười, thì đâu có khó nhọc hay bức mình về công việc làm ăn, cũng có thể quên ngay được. Có phải không ?... Ừ, cần gì đến cái tình yêu khác ?

Có người gõ cửa. Lặng im. Tý ra mở cửa.

LỚP THỨ HAI

DÀN, TÝ, ĐƯỜNG

Một người đàn ông hiện lên bên ngoài khung cửa. Tý và Dàn đều sững sốt nhìn, có vẻ kinh ngạc. Người kia, một tay xách một cái va-li nhỏ, một tay ngả mũ chào. Trên áo và trên mặt hãy còn vết bụi của đường trường, chưa có thì giờ rũ. Chừng ba mươi tám, ba mươi chín tuổi.

NGƯỜI ĐÀN ÔNG - Xin lỗi cô, có phải đây là nhà... (Người đó đưa mắt nhìn trong phòng, ngơ ngác, rồi như nói một mình) Có lẽ dọn đi rồi. Thưa cô,.. (Nhìn mặt cô Tý, rồi bỗng kinh ngạc lùi lại một bước) Kìa cô Tý !

TÝ, sực nhớ ra - Anh Đường !

DẦN, bây giờ đã lại gần, cũng kêu lên - Ông Đường !

ĐƯỜNG - Trời ơi ! cô Dần ! cô Tý ! (rồi lại ngỏ vào trong nhà như tìm ai.)

TÝ - Ông... à, anh tìm Mão phải không ?

ĐƯỜNG - Cô Mão, vâng, cô Mão !

DẦN - Mão đi làm sắp về.

TÝ và Dần không nghĩ đến sự mời khách vào. Mà người khách kỳ-dị đó cũng không nhúc nhích, nhìn Tý và Dần, có vẻ vừa ngạc nhiên, vừa vui mừng, như được gặp một người mẹ chết đã lâu năm. Tý và Dần cũng không nói được gì nữa, vì cảm động, chỉ ngắm cái áo đầy bụi của người đàn ông, cái bụi như ở chốn thiên-cổ hiện lên. Lốp bụi đó làm cho người đàn ông kia giống một vật cũ bỏ quên đã lâu ngày, bỗng chốc ở đâu lẫn ra... Một hồi lâu.

TÝ, như nói trong mộng- Mời anh vào.

Người đàn ông yên lặng tiến vào, như một cái máy. Tý và Dần yên lặng theo sau. Người kia đặt cái va-li xuống và đặt cái mũ lên bàn.

DẦN - Ông hãy còn sống kia ? Chúng tôi không ngờ...

ĐUỜNG - Vâng, tôi hãy còn sống. Mà tôi cũng không ngờ... Tôi ở Saigon ra, định đến tìm một người bạn ngày trước ở đây. Có lẽ anh ta đã bán cái nhà này đi rồi. Mười năm trời...

DẦN - Ông đi... anh đi tìm một người bạn, mà chúng tôi lại được gặp một người bạn.

ĐUỜNG - Mà tôi lại được gặp hai người bạn... à, ba người bạn cũ, vì cô Mão cũng sắp về ?

TÝ - Vâng, độ sáu giờ rưỡi thì về đến nhà.

ĐUỜNG - Thì ra các cô vẫn ở với nhau từ ngày đó... Tôi tưởng các cô đã... (vội nói chữa)Ồ, vui vẻ quá nhỉ.

Tý và Dần hơi khó chịu. Song lại trấn tĩnh ngay.

DẦN - Mười năm trời !... Anh... ông vẫn ở Sài-gòn.

ĐUỜNG - Sau ngày cụ nhà ta mất thì tôi đi Sài-gòn. Làm ăn vất vả lắm, cô ạ. Nhiều lần ốm xuýt chết, rồi mất việc, muốn về cũng không có tiền nữa... Bây giờ, nhờ giờ cũng khá. Tôi gây dựng được một cái nhà-in, rồi ra cũng có phần mong.

TÝ - Anh đã... (bỗng im)

ĐUỜNG, hiểu ý - Vâng, tôi có lấy vợ, nhưng được hai năm thì góa. Có thằng bé cháu, kháu-khỉnh quá, cô

ạ, nhưng... cháu cũng theo má cháu nốt.

Nghẹn ngào một lát.

TÝ và DẦN - Tội nghiệp !

ĐUỜNG - Thành thử tôi chán nản cũng chẳng muốn về xứ sở nữa. Từ ngày ra đi, bây giờ mới là lần đầu lại đặt chân trên đất Hà-Nội. Nghĩ mãi chả quen ai, sức nhớ đến một người bạn, đến tìm...

TÝ - Thì lại gặp mấy người bạn khác.

ĐUỜNG - Gặp các cô, tôi sung sướng quá, lúc mới đầu không nói được nữa.

TÝ và DẦN - Cả chúng tôi nữa.

ĐUỜNG - Được gặp các cô, tôi nhớ lại cả một quãng đời ngày còn trẻ và lại thấy hình như muốn vui đùa như ngày xưa... Nhưng mà... các cô trông tôi già lắm rồi, phải không ?

TÝ, ngập ngừng một lát - Không... không... tôi trông ông... tôi trông anh...

ĐUỜNG - Có, tôi già lắm rồi, cô ạ. Còn gì nữa mà không già ? Đến nỗi các cô cũng không dám mạnh bạo gọi tôi là « anh » như ngày xưa nữa...

47 | Mơ Hoa

DẦN, và TÝ, cãi lại - Ồ, không, chết nỗi... chúng tôi...

ĐUỜNG - Tôi thì tôi thấy các cô vẫn còn trẻ, vẫn còn vui, vẫn còn đẹp như ngày...

DẦN - Đẹp thì không nói làm gì, nhưng vui thì từ bao giờ đến nay chúng tôi vẫn vui, vui lắm. Nhất là ngày hôm nay được gặp anh...

TÝ - Chúng tôi không ngờ anh còn sống, vì có một giao, có người nói rằng...

DẦN - Vâng, đôi khi chúng tôi có nói đến anh... thì...

ĐUỜNG - Mà chắc cũng đã lâu lắm rồi. Đã lâu lắm, chắc ở quê hương không ai còn nhắc đến tôi nữa.

DẦN - Bỗng chốc anh hiện lên, như ở cả một cái quá khứ sâu thẳm, tối om...

TÝ - Tôi vừa sợ lại vừa mừng.

ĐUỜNG - Người mừng hơn hết là tôi. Vì các cô từ ngày ấy vẫn được xum họp với nhau, không như tôi, bấy nhiêu năm trời cô độc cô đơn ở một nơi xa lạ. Bây giờ... bây giờ... được gặp các cô... Ồ, sung sướng quá, trời ơi !... Cô Tý, cô Dần,... cô Mão...

TÝ - Mão đã về kia !

Quả nhiên, lúc đó, Mão vừa đẩy cửa ra.

LỚP THỨ BA

Thêm MÃO

MÃO, kêu từ ngoài cửa - Cơm, cơm ! cơm mau lên, ăn cơm ! đói lắm rồi ! chúng mày... Bỗng ngừng bật, vì trông thấy người lạ. Mão nghiêng mình chào rồi đứng lặng yên mà nhìn, cũng kinh ngạc như Tý và Dần lúc này.

DẦN - Còn nhớ không ?

ĐƯỜNG - Chào cô, chúng tôi đương nói đến cô.

MÃO - Ồ, anh... ông...a nh Đường.

TÝ - Phải, anh Đường mới ở Sài-gòn ra.

ĐƯỜNG - Vâng, thưa cô...

DẦN - Thưa với gửi gì. Chúng mình bây giờ đã lại là người nhà cả rồi, bỏ những câu lễ phép đi...

MÃO - Trời ơi, anh Đường, anh còn nhớ mà tìm đến chúng tôi kia à ?

TÝ - Vì một sự ngẫu nhiên. Anh đi tìm người bạn trước ở nhà này ?

49 | Mơ Hoa

MÃO - Anh ở tàu xuống hay sao, mà có va-li... và quần áo bụi bặm thế kia ?

ĐƯỜNG - Vâng, tôi...

MÃO - Thế thì chắc anh chưa soi com. Vậy anh ở đây soi com với chúng tôi. Và anh có muốn tắm rửa cho mát...

DẦN - Phải đấy, trên gác có buồng tắm.

ĐƯỜNG - Vâng tôi cũng nghĩ đến...

MÃO - Để tôi đưa anh lên.

TÝ và DẦN - Để tôi... (đều im)

MÃO - Cô Dần vào bếp, cô Tý dọn bàn, còn tôi lên gác rửa mặt một chút và thu xếp lại buồng tắm nhân thể. Mời anh lên.

Đường và Mão lên gác.

LỚP THỨ TƯ

TÝ, DẦN

Lặng im một lát

TÝ - Thế bây giờ...

DÀN - Bây giờ...

Lại im lặng. Hai người nhìn nhau. Một lát, muốn phá tan cái lặng lẽ nặng nề, Dàn nói :

DÀN - Anh Đường.. anh Đường... Hình như một người anh chết đã lâu, bây giờ lại sống lại mà trở về... Một người bạn ngày bé, từ khi còn gọi nhau bằng « mày tao »... Cái ngày ấy, chúng mình đương sung-sướng, chả biết lo nghĩ gì... Tôi còn nhớ ngày xưa mẹ tôi vẫn gọi anh Đường là « thằng Lưu-bị », vì hơi một tí thì khóc, có phải không ?

TÝ - Ừ, ngày còn sinh thời mẹ, sao chúng mình sung-sướng thế nhỉ. Tôi thương mẹ quá, mẹ quý tôi chẳng khác gì con đẻ. Nhờ có mẹ, đời tôi đỡ hiu quạnh được một giao...

DÀN - Được một giao ! Thế bây giờ thì chị hiu-quạnh lắm, phải không ?

TÝ - Có Dàn với Mão thì Tý cũng vui, chứ không có thì sống thế nào được đến bây giờ. Tý cũng vẫn cảm ơn.

DÀN - Khéo lắm ! ơn với huệ ! chỉ được cái nghề : lúc thì dỗi, lúc thì nói kiêu cách.

TÝ - Nhưng mà, chúng mình yêu nhau, nó lại đi một nhẽ khác. Bao giờ, cũng hình như thiếu thốn cái gì...

một thứ tình yêu thương dịu dàng, che chở... như... như tình mẹ yêu con chẳng hạn.

DẦN - Chị chỉ hay nghĩ luẩn quẩn, chỉ hay tìm có đề mà buồn...

TÝ - Không, Dần ạ, Tý nói thực đấy... Không, chị không hiểu tôi đâu. Chị, từ ngày ra đời cho đến ngày khôn lớn, được cha mẹ thương yêu, chị sung-sướng lắm. Còn tôi, sinh ra đời không được biết mặt cha mẹ... mãi đến hơn mười tuổi đầu mới được Mẹ là người thương yêu... Nhưng chỉ trong ít lâu tôi lại mất cái thương yêu độc nhất ấy. Thành thử lòng tôi lúc nào cũng cứ như bị khô héo...

DẦN - Hay đấy, hay đấy, chị cứ nói nữa đi, nói nữa đi, để tôi chép lại, rồi viết thành một bài văn rất cảm động đăng báo, đại khái như thế này : « Cô giáo đẹp, còn trẻ, độ ba-mươi-sáu tuổi, lòng khô héo, kén một người chồng biết thương yêu... »

TÝ - Liệu hồn, lại nói nhảm đi... À, mà phải nghĩ đến cơm nước thì vừa chứ. Liệu làm thêm vài món gì...

DẦN - Ừ, ta phải thết anh Đường một bữa tiệc thật long trọng mới được. Nhưng mà làm thêm đồ ăn thì không kịp. Để tôi ra hiệu xem có món gì ngon, mua tạm vậy. Chị ở nhà dọn bàn nhé.

TÝ - Tôi đi với chị, để Mão ở nhà dọn bàn. Chị mua bán thì sành hơn tôi, nhưng tôi biết tính anh Đường hơn chị. Tôi biết anh ấy thích ăn những món gì, để tôi... Mà con Mão nó làm gì ở trên gác mà lâu thế ? Chắc cái con mẹ liên láu ấy lại nín lầy anh ấy mà diễn-thuyết, chứ không sai.

Vừa lúc ấy Mão ra.

LỚP THỨ NĂM

TÝ, DÂN, MÃO.

MÃO - Đây, Mão đây ! Chưa chi đã nói xấu. Hễ vắng mặt là nói vụng, thế mà đòi dạy luân-lý cho học trò ! Cả cái con mẹ này nữa, nói vụng gì thế ?

DÂN - Ai nói gì ? Tôi lại vả cho sưng vều quai hàm lên cho đỡ liên bây giờ.

TÝ - Làm gì ở trên ấy mà lâu thế ?

MÃO - Không cho người ta rửa mặt à ? Không cho người ta đánh phấn à ?

TÝ, mia mai - Không cho người ta thay áo đẹp à ?

MÃO, nhìn lại chiếc áo màu mới thay - Chứ sao ? Anh Đường anh ấy thích màu này lắm.

TÝ - Đã có thì giờ khoe áo với anh Đường rồi... Không để cho anh ấy thở một chút.

MÃO - Nào ai đã ăn thịt mất anh Đường của chị, mà đã lo.

DẦN - Này, lũ trẻ con đã sắp nói nhảm cả đi. Các bác không biết công việc là gì cả, lúc nào cũng chỉ chuyện phiếm. Cô Mão ở nhà dọn bàn ăn, tôi với cô Tý đi mua thêm thức ăn.

MÃO - Mua mấy bò mà phải những hai người đi ? Một cô phải ở nhà dọn bàn, tôi còn phải tiếp chuyện anh Đường chứ.

TÝ - Thê để tôi ở nhà... Cô Dần đi một mình vậy. Tôi dặn đây. Cô mua lấy...

MÃO - Hai hào thịt quay.

TÝ - Không, anh Đường không thích thịt quay đâu.

MÃO - Nhưng mà tôi thích thì sao ?

TÝ - Cô thì ai kể đến làm gì ?... Mua hai hào thịt bò tái...

MÃO - Anh Đường rất ghét thịt bò tái.

TÝ - Ai bảo cô thế ?

MÃO - Tôi biết tính anh Đường...

TÝ - Biết tính anh Đường thì ai bằng tôi ?

MÃO - Các cô có nhớ ngày xưa chính tay tôi làm đồ ăn cho anh ấy, bao giờ anh ấy cũng khen ngon

TÝ - Anh ấy nể mà khen...

MÃO - Phải, còn chị thì anh ấy khen thực.

TÝ - Chứ không ư ? Bao giờ anh ấy cũng khen món thịt bò tái của tôi làm... MÃO - Khen lấy lệ !

DẦN - Hai con bé này sao mà lảm điều thế ? Chỉ cãi nhau hão. Anh Đường ấy à ? Anh ấy chỉ thích « ca-ry-cáy » thôi...

MÃO - Chắc hôm nay mày mới làm được món « ca-ry-cáy » ?

DẦN - Chính thế !

MÃO - Đồ ê chê ! Thôi nói đùa đấy, muốn sống muốn tốt thì cút ngay. Mau lên. Chạy ba chân bốn cẳng vào. Mua gì cũng được, tùy ý. Cho đầu bếp toàn-quyền ! Đi, đi !

Mão vừa nói vừa đẩy Dần ra đường.

LỚP THỨ SÁU

TÝ, MÃO

MÃO - Còn cô Tý bày bàn ăn đi.

TÝ - Trong khi ấy thì cô làm những cái trò gì ?

MÃO - Tôi đọc báo và đợi anh Đường xuống nói chuyện...

TÝ - Nói chuyện ở trên gác chưa chán à ?

MÃO - Chán thế nào được. Vả lại nói chuyện với anh Đường thì có bao giờ chán được ? Xa nhau mười mấy năm giờì !. . Một người bạn thân ngày nhỏ...

TÝ - Anh Đường bây giờ không như ngày xưa đâu. Anh ấy không ưa người liến quá...

MÃO - À, ra thế ! Chắc anh ấy thích nói chuyện với người câm ? Khó gì, tôi sẽ đóng một vai « câm » hoàn toàn.

TÝ, khó chịu - Đã lâu ngày không gặp nhau, mình cũng nên giữ gìn, không nên suồng-sã quá. Những lời đùa ỡm-ờ ngày xưa...

MÃO, nhìn Tý, hơi ngạc nhiên - Quái !... Cô Tý, cô nói đùa hay nói thực đấy ?

TÝ - Có phải lúc nào cũng nói đùa đâu.

MÃO - Hừ, lạ thật ! lạ thật ! Tôi không hiểu chị ra thế nào cả ! Từ nãy, tôi vẫn tưởng chị nói đùa cho vui, ai ngờ... Cái giọng mỉa-mai cau-có kia không có nghĩa lý gì cả. Hay là chị không bằng lòng tôi điều gì ? Chị cứ nói phăng ra có được không, việc gì mà hần học thế ?

TÝ, cười gượng - Rõ ngốc chữa ! Chưa chi đã sùng sộ ! Đã lâu không giận nhau, tao muốn làm ra bộ giận để chọc tức mày chơi, thế mà mắc lừa ! Rõ bêu !

MÃO, cười - Ừ, có thể chứ ! Tao tưởng mày giận tao thực. Tao đã định cho mày vài cái cán chổi phát trần.

TÝ - À phải, mày lấy chổi phát trần phủi bụi qua bàn ghế cho sạch bụi đi, kéo anh Đường anh ấy cười chết. Nhà có ba đứa đàn bà mà để bụi thế kia.

Mão ngoan ngoãn lấy chổi phủi bụi ở bàn ghế, trong khi Tý giải khăn bàn, đặt bát, đĩa, v. v...

MÃO - Tý này, cái đệm ghế này tao thêu cũng nhả đấy chứ, nhỉ ? (Tý không đáp.) Chắc anh Đường thế nào cũng phải thích... (Một lát.) Cái chao đèn này tao làm theo kiểu vẽ trong sách, tao yêu lắm, mày ạ. Nếu anh Đường ra ý thích, thì tao sẽ làm vài cái biếu anh ấy. (Tý vẫn không đáp. Một lát) Những tranh lồng kính của mày trông cũng đẹp đấy chứ, nhưng phải cái là... cắt ở

những tờ báo không được đứng đắn lắm...

Tý không đáp, bỏ vào nhà trong. Mão nguýt theo một cái, ném cái chổi xuống đất, ném mình vào chiếc ghế bành, có vẻ tức giận lắm, cầm tờ báo xem rồi lại xé tờ báo vụn ra. Một lát Đường ở trên gác xuống, đã thay y phục mới, đầu tóc đã bóng mượt. Hơi bánh, tuy hơi già.

LỚP THỨ BẢY

MÃO, ĐƯỜNG

ĐƯỜNG - Cô Tý với cô Dần đâu rồi, cô ?

MÃO - Kìa, anh... Anh đã tắm xong rồi à ?... Trông anh bây giờ bánh hơn lúc nãy nhiều.

ĐƯỜNG - Tôi mà còn bánh được kia ? Trời ơi, cô mĩa làm gì...

MÃO - Không, thực đấy. Anh thử soi gương xem. Lịch-sự lắm. Cô Tý cô ấy bảo anh già, nhưng theo ý tôi, anh còn trẻ lắm, trẻ hơn chúng tôi nhiều. Năm nay anh bao nhiêu tuổi rồi nhỉ ?

ĐƯỜNG - Cô không nhớ à ? Tôi hơn cô...

MÃO - Có, có, anh hơn tôi năm tuổi. Mà tôi năm nay...

ĐUỜNG - Cô năm nay mới có ba-mươi-ba, còn tôi đã ba-mươi-tám rồi, còn gì nữa. Nửa đời người !

MÃO - Chả ai dám bảo là anh đã ba-mươi tám...

ĐUỜNG - Phải, ai cũng đoán ít ra là bốn mươi-năm! (Mão định cãi) Không, không, tôi biết mình lắm ! Bao nhiêu đau khổ ! Các cô thực sung sướng hơn tôi nhiều. Tôi ghen với các cô lắm kia đấy. Như cô chẳng hạn, đồ ai biết cô đã ngoài ba-mươi.

MÃO, thở dài - Đứa bé con nó cũng biết, anh ạ. Tên tôi là Mão, mà năm nay là năm Hợi, tên đấy, tuổi đấy, trốn đi đằng nào ?

ĐUỜNG - Nhưng mà cô còn trẻ hơn tuổi nhiều.

MÃO - Thực không anh ?

ĐUỜNG - Không phải tôi nói nịnh cô đâu, trông cô chỉ độ hăm-bảy, hăm tám... không, hăm-sáu, hăm-bảy thôi.

MÃO - Thế thì cái tên tôi làm hại tôi lắm nhỉ. Các cụ lấy « can-chi » đặt tên con thật là ác. Nhưng mà, anh ạ, cũng có người đặt tên như thế lại có lợi. Ví dụ, cô Tý... mới trông ai cũng đoán đến bốn-mươi là ít, thế mà tuổi tý thì tính ra mới có băm-sáu !

ĐUỜNG, ngập ngừng - Không, tôi thì tôi thấy cô

Tý... tôi không thấy... tôi tưởng...

MÃO - Phải không, anh ? Chị Tý... chị ấy làm sao ấy, anh ạ.(Lại nói lảng) Anh trong cái đệm ghế này thế nào ?

ĐUỜNG - Ồ, đẹp quá nhỉ ! Ai thêu mà... ? Chắc là cô, vì từ ngày xưa, cô đã khéo về nữ công lắm... Quý-hóa thực ! Trong nhà có một người đàn bà như cô, chả còn phải mất tiền sắm, mà có bao nhiêu đồ trang hoàng đẹp !... Phải, tôi còn nhớ, ngày xưa cô thêu cho tôi mấy chiếc mù-xoa, tôi yêu đường chỉ mũi kim của cô lắm ; trong bao nhiêu lâu, tôi giữ mãi mấy chiếc khăn tay để làm kỷ niệm. Bây giờ cũng hãy còn một chiếc, phải, một chiếc khăn bằng lụa trắng, tôi không dám dùng đến... Có lẽ tôi có mang theo thì phải. Lát nữa tôi tìm trong va-li... tôi giữ những vật cũ lâu lắm cô ạ. Vì những vật đó nhắc lại cho tôi những ngày nhỏ, còn vui sướng. Ngày trước, cô này, cô Tý này, cô Dần này...

MÃO - Vâng, cái ngày ấy, chúng mình còn nhỏ bằng ngần này... mà vui quá ! Tôi thì ở cạnh nhà chị Dần. Mẹ chị Dần yêu chúng mình quá, coi như bốn đứa con đẻ vậy. Anh ở trọ nhà chị Dần được đến bốn năm, anh nhỉ?

ĐUỜNG - Không có hồi nào tôi sung-sướng bằng hồi ấy. Các cô đối với tôi thật là thân mật ! Cô Tý...

MÃO, hơi dè biu - Cô Tý...

ĐƯỜNG, nói chữa - Nhất là cô ! Tôi mến cô nhất, vì cô hay thêu mùi-xoa, hay đan áo len cho tôi... bây giờ thì hết cái thời quý báu ấy rồi. Chiếc mùi-xoa lụa tôi còn giữ, nhưng áo len thì không có mà mặc nữa !

MÃO - Sao lại hết cái thời ấy được ? Chúng mình lại gặp nhau, lại được quý mến nhau như ngày xưa, và em lại đan áo len cho anh mặc. Anh thích màu len gì, để em đan cho anh một chiếc.

ĐƯỜNG - Cảm ơn cô. Vâng, nếu thế thì còn gì hay bằng. Tôi ưa màu xám thẫm, cô ạ. Tôi sẽ đem chiếc áo len ấy vào Saigon, giữ làm kỷ niệm, - vì ở đây không bao giờ rét, chắc tôi sẽ giữ chiếc áo ấy được suốt đời. Và tôi sẽ nhớ đến các cô mãi.

MÃO - Và em sẽ thêu cho anh một tá khăn mùi-xoa.

ĐƯỜNG - Cô làm gì có thì giờ mà...

MÃO - Thêu cho anh thì bao giờ em cũng có thì giờ, anh ạ.

Mão cúi mặt xuống, vâng vâng vạt áo. Đường thì nhìn Mão đăm đăm. Một lát, Tý ra. Hai người không trông thấy.

LỚP THỨ TÁM

MÃO, ĐƯỜNG, TÝ

Tý trông hai người có dáng ngượng nghịu, thì khó chịu. Một lát im lặng.

TÝ - Cô Mão vào tôi nhờ một chút.

Đường và Mão đều giật mình nhìn lại

ĐƯỜNG - Kìa cô Tý, cô làm gì mà bận thế ? Cô ra nói chuyện... Chúng tôi đang nói..

TÝ - Vâng, thưa anh, tôi đã xong công việc rồi, xin ra hầu chuyện anh đây. Cô Mão làm ơn... (vẫy Mão lại gần, nói nhỏ) vào gióm hộ tao cái bếp để đun nước, tao không biết giốn, đi, mau lên ! Rồi xem hễ cơm cạn thì ghé hộ nhé, con Dần nó cũng sắp về.

Mão vùng vằng không nói gì, vào nhà trong.

LỚP THỨ CHÍN

ĐƯỜNG, TÝ

TÝ - Anh Đường ạ, chúng tôi gặp anh vui quá, không biết anh có ở đây lâu không ? Anh cố thu xếp công việc để có thể ở lại đây độ... một hai tháng thì hay quá.

ĐUỜNG - Tôi cũng mong được thế, còn gì bằng nữa ! Nhưng không sao được, cô ạ. Trong nghề buôn bán, đi đâu về chậm một ngày có khi mất nghiệp. Đến ngày kia tôi đã phải...

Tý - Ngày kia ? Ồ không, anh ở lại ít ra là một tuần lễ vậy. Anh đi vội thế, thì... tôi... chúng tôi nhớ lắm.

ĐUỜNG - Tôi còn nhớ các cô nhiều hơn nữa kia. Vì các cô còn có bạn, chứ tôi...

TÝ - Bạn nào thay được anh, vì... Anh không biết chứ, trong ba chúng tôi, có lẽ có một mình tôi là buồn nhất. Ba chúng tôi đều mồ côi cả... và đều... đều... Song một mình tôi khổ hơn hết ? Tình cảnh tôi, anh biết đấy.. (Hơi dơ dớn nước mắt) Mà xem ý, Dần với Mão hợp nhau, còn tôi hình như lúc nào cũng bị hắt hủi...

ĐUỜNG - Cô nói quá ra thế, chứ tôi thấy các cô âu yếm nhau lắm mà...

TÝ - Vâng thì cũng gượng vậy, chứ biết làm sao ? Ngày xưa... (mắt mờ màng như tìm trong ký vãng) trong bọn anh em chúng mình, duy có tôi với anh là hiểu nhau, mến nhau hơn cả, vì cùng một cảnh ngộ... Từ ngày ấy, tôi vẫn nhớ anh lắm, như một người em gái nhớ anh trai đi xa vậy. Chỉ có anh mới hiểu thấu tâm tình tôi.

ĐUỜNG - Vâng, vì tôi cũng đau khổ như cô. Cái ngày ấy, chúng ta cũng vui thật, nhưng bây giờ nghĩ lại cái vui của cô và của tôi lúc bấy giờ...

TÝ - Chỉ là cái vui vờ... mà lại ngán ngủi nữa, có phải không anh ?

ĐUỜNG - Những câu cô nói ra, và cái giọng nói của cô, phải là một người đã gặp nhiều cảnh đau-đớn mới hiểu được. (chép miệng) Nhưng mà thôi, cô ạ, cuộc đời...

TÝ - Thừa anh, cuộc đời... cuộc đời !... biết bao nhiêu triết-lý về đời người, tôi đã dùng để tự an-ủi, nhưng mà, triết-lý vẫn là triết-lý, mà sự thực vẫn là sự thực. Mọi ngày tôi thường lấy sự dạy dỗ con trẻ làm vui, và muốn hy sinh cả cuộc đời vào cái công cuộc giáo hóa ấy. Cũng đã hơi có hiệu quả. Đời của tôi đã lâu nay vẫn cứ theo nếp ấy mà trôi chảy... Song, từ cái phút anh ở cái quá khứ xa thăm anh hiện về với bộ mặt khắc khổ, với những vết bụi dính trên áo như vết bụi của thời-gian, thì một quầng đời đau-đớn và cả những cái vui chua-chát ngày xưa bỗng trở lại mà chiếm hết cả tâm hồn tôi rồi. Bây giờ thì tôi không còn lòng nào mà nghĩ đến triết-lý, nghĩ đến sự an-ủi, sự hy-sinh nữa, tôi chỉ... hoàn toàn cảm thấy... nỗi cô-đơn hiu quạnh của đời mình.

ĐUỜNG - Cô đương sung-sướng, nay đem cái buồn lại cho cô là lỗi tôi, lỗi rất lớn !... Bây giờ cô càng buồn bao nhiêu, tôi càng thấy rõ tội của tôi bấy nhiêu.

TÝ - Không, anh ạ. Được gặp anh, tôi được sống lại cái đời thực của tôi là cái đời cay đắng... còn hơn là sống gượng cái đời yên lặng vờ kia, anh ạ... Nếu nói đến tội, thì có lẽ tôi đây mới là người có tội, vì tôi đã đem nỗi hiu-quạnh của tôi ra nói... làm cho anh... có lẽ... có lẽ lại nghĩ đến cái đời cô-đơn của anh vì... vì...

Đường thở dài, rồi im lặng nhìn Tý. Tý cũng im lặng ngoảnh mặt đi để giấu sự cảm động. Một lát, Mảo ra.

LỚP THỨ MƯỜI

ĐUỜNG, MẢO, TÝ

MẢO, hăm hăm chạy ra - Dân đã về chưa ?... (Nói ngọt) Chị Tý vào bếp trông giúp em xanh cá, em tìm cái này rồi xuống ngay.

Mảo vờ tìm vật gì trong mấy ngăn kéo... Tý lờm Mảo một cái thật dài, rồi cũng phải vào bếp vậy.

LỚP THỨ MƯỜI MỘT

ĐƯỜNG, MÃO

MÃO, tìm được, trong một tập giấy, một chiếc ảnh - Anh Đường ơi, em tìm thấy rồi. Em đã tưởng đánh mất !... Tấm ảnh em mới chụp tháng trước. Còn có một chiếc, biểu anh.

ĐƯỜNG, cầm lấy ảnh - Ảnh cô đẹp quá, nhỉ. Đẹp không kém gì người máy. Cám ơn cô. Còn tôi, chả biết có gì để tặng cô... À, có, tôi có một tấm ảnh chụp hồi hai năm trước, khi tôi mới góa... Nhưng trông thân hình tiêu-tụy quá.

MÃO - Dù tiêu-tụy hay không, cũng là một cái hình ảnh của anh, một cái kỷ-niệm bao giờ cũng vẫn quý. Tôi sẽ hết sức giữ gìn tấm ảnh ấy, như ảnh một người... một người anh. Tôi sẽ treo... Anh muốn treo ở chỗ nào? Ở chỗ này, nhé ? Bỏ cái tranh này đi, anh nhỉ ?

Đường đi đến cạnh Mão, hai người cùng ngắm bức tường, rồi lại nhìn nhau có vẻ bẽn lẽn. Dần ra.

LỚP THỨ MƯỜI HAI

ĐƯỜNG, MÃO, DẦN

Dần thấy hai người đứng gần sát nhau và đều e-lệ thì cũng khó chịu vô cùng, nên dừng chân lại. Một lát, Dần nhẹ bước lại quay ra cửa, rồi đánh tiếng từ đằng xa :

DẦN - Tý ơi, Mão ơi, anh Đường đã sửa soạn xuống ăn cơm chưa ? (Đường và Mão nhích ra xa và nhìn ra phía Dần.) Ô kìa anh Đường, chắc anh đợi cơm đói lắm thì phải. Chết chữa, tôi đi lâu quá, phải không ? Xin lỗi nhé.

ĐƯỜNG - Chết nỗi !

MÃO - Không, không lâu đâu mà !

DẦN - Mão !

Dần đưa cho Mão gói đồ ăn, Mão đưa mắt hỏi. Dần ra hiệu bảo vào bếp. Mão vào.

LỚP THỨ MƯỜI BA

DẦN, ĐƯỜNG

DẦN - Thế nào, anh Đường, anh xem chỗ ăn, chỗ ở của chúng tôi thế nào ? Có nên thơ không ?

ĐƯỜNG - Nên thơ, mà lại đậm ấm nữa. Mới bước chân vào, tôi có cái cảm tưởng rằng ở trong nhà này toàn những sự êm-ái, không bao giờ có sự gì náo động cả. Và có một cái gì ở quanh mình nó giữ mình lại, nó ân-cần, lưu luyến lắm...

DẦN - Vâng nó đã lưu luyến đến thế, thì không bao giờ anh ra thoát. Mà chúng tôi đã bắt được anh lạc loài đến đây, thì không bao giờ chúng tôi để anh ra khỏi.

ĐƯỜNG, cười. - Chỉ sợ chính các cô lại mời tôi ra cửa...

DẦN -Ồ, có đời nào !

ĐƯỜNG - Vì tôi sợ các cô đương sống một cách vui vẻ...

DẦN - Có anh đến lại vui vẻ thêm lên có phải không?

ĐƯỜNG - Tôi là một kẻ cô đơn, phiêu bạt vào đâu là đem cái âu sầu vào đó. DẦN - Có lẽ đi chỗ khác thì anh đem theo cái âu sầu chẳng, chứ anh vào đây thì tôi

thấy cái vui, cái mừng, cái sung-sướng nó theo anh rầm rầm ấy.

ĐUỜNG - Nếu thế thì may cho tôi lắm nhỉ.

DẦN - Riêng đôi với tôi, anh lại rất nên thơ nữa.

ĐUỜNG, cười - Nên thơ vì cái va-li nát, hay vì bộ quần áo đầy cát bụi ?

DẦN - Vì cả cái va-li và cả những vết cát bụi. Trông anh như một người đi du lịch từ nơi thiên cổ về, đem lại cho tôi những cảm-tình ngây thơ mà tôi đã chôn từ bao giờ. Anh đem lại vào gian nhà tối tăm u-uất này một chút ánh sáng làm cho mọi vật đều rực rỡ cả lên... Từ lúc anh đến, trong lòng tôi như lâng-lâng vui sướng muốn yêu một vật gì, yêu rất ngây thơ như ngày xưa. Đã lâu lắm, anh ạ, tôi thấy tôi già cỗi, bây giờ thì khác hẳn, tôi thấy tôi trẻ-con lạ. Nếu anh trông thấy tôi chạy ở ngoài phố ban nãy để chọn một thức ăn mà anh thích, chắc anh đến nực cười. Không khác gì một đứa trẻ đi mua trầu cau cho mẹ, hay là đi mua mũn may áo cho con búp bê. Buồn cười lắm kia, anh ạ.

ĐUỜNG - Tôi cũng thấy y như thế. Đã lâu, lòng tôi khô khan lắm, chẳng còn biết gì là ngây thơ nữa, mà từ khi trông thấy cô, cô Dần ạ, tôi tự hỏi : « Nhà thi-sĩ bé con của tôi ngày xưa không biết bây giờ có còn làm thơ

nữa không ? » Thế rồi trong lòng thấy nhẹ nhàng, lại yêu đời, lại thích sống. Đã có một vài giây phút, tôi tự nghĩ : « Cái người thiếu thốn cho đời tôi bấy nay, không biết có phải là cô Dần không ? » Rồi tôi thấy lòng như đầy đủ lắm, và ấm áp lắm. Cái cảm giác ấy, có lẽ phải là thi-sĩ như cô thì mới nhận được...

DẦN, sau một lát suy nghĩ - Anh Đường ạ, nhiều lúc cô Tý thường phàn nàn là trong lòng như thiếu thốn cái gì, tôi vẫn hết sức chế nhạo, nhưng lắm lúc tôi thấy đúng lắm. Cái thiếu thốn đó... có lẽ... có lẽ là tại cha mẹ chúng tôi mất sớm... Nhưng bây giờ, từ khi chúng tôi thấy anh, chắc không còn ai có thì giờ buồn nữa. Cả Tý và cả Mão nữa (thở dài). Nhưng mà rồi nay mai anh lại phải đi, anh lại đem theo anh những phút vui mừng của chúng tôi, cái nhà này sẽ hiu-quạnh như trước.

ĐƯỜNG - Không, các cô đương vui vẻ, cứ những tiếng cười nói của các cô cũng đủ lấp được hết cả những cái tịch-mịch của tạo-hóa rồi.

DẦN, nói buồn rầu - Vâng, có thể... Nhưng sau những tiếng cười ấy, sợ lại là một cái hiu quạnh mênh mông bao bọc lấy tất cả ba người... Mà anh đi, vì thế nào anh cũng phải đi, không biết bao giờ trở lại... Từ lúc anh đi cho đến khi trở lại, trong quãng ấy... (Một lát.)

ĐƯỜNG - À, tôi sẽ biếu các cô một tấm ảnh của tôi chụp năm xưa, hồi mới góa, để những khi buồn các cô trông thấy tôi cô quạnh hơn, may ra cũng an ủi đôi chút. Tấm ảnh tôi chụp xấu lắm, chỉ sợ làm bẩn cả gian nhà đi... Để tôi lên lấy xuống cô xem... tôi để trong va-li...

DÀN - Vâng cảm ơn anh.

Đường lên gác. Ngay lúc đó, Tý và Mão cùng lễ mễ bụng đồ ăn ra.

LỚP THỨ MƯỜI BỐN

DÀN, TÝ, MÃO, sau thêm ĐƯỜNG

Hai người đã sung sũa, thấy Dàn lại buồn thiu. Chẳng ai nói gì. Một lát.

DÀN, như sực tỉnh - Cơm đã xong rồi kia đấy à ? Thôi, gọi anh Đường.

TÝ và MÃO, cùng nói - Anh Đường đâu ?

(Hai người đều nhìn nhau, khó chịu.)

DÀN - À, anh Đường lên gác một chút, Anh ấy xuống ngay bây giờ. Thôi, kéo ghế đi.

Cả ba người đều im lặng, kéo ghế rất nặng nề, chân

ghế rít lên ở sàn nhà. Còn một cái ghế thứ tư, cả ba người cùng đưa tay vào kéo một lúc; những cái tay đó gặp nhau lại dẹt cả về. Ba người nhìn nhau. Cái ghế vẫn y nguyên chỗ cũ. Cái ghế của Đường. Một lát nặng nề. Cả ba người phải đứng dậy mà hình như không ai muốn đứng dậy cả. Thỉnh thoảng mấy đôi mắt gặp nhau rồi lại lảng nhau ngay. Sau một lát, Đường xuống, đem theo một tấm ảnh

ĐƯỜNG - Ảnh tôi xấu và già lắm.

Tý vội dơ tay đỡ lấy, gặp tay Mão và tay Dần, lại dẹt về. Ba người đều nhìn Đường như muốn hỏi : « Ủ, tấm ảnh ấy anh cho ai mới được chứ ? » lại nhìn nhau như muốn nói : « Anh ấy cho tôi thì việc gì đến cô ? » Một lát.

ĐƯỜNG, xem đồng hồ, giật mình - Chết nỗi ! Hơn bảy giờ rồi ! Xuýt nữa tôi quên mất ! Tôi phải đi Hải-phòng ngay tối hôm nay để thu xếp một việc rất gấp. Mà xe lửa Hải-phòng tám giờ chạy ! Tôi chỉ còn đủ thì giờ ăn cơm rồi ra ga...

TÝ - Anh đi Hải-phòng ?

DẦN - Thực ư ?

MÃO - Mai anh lại về chứ ? Có thể hoãn được đến ngày mai hãy đi không anh ?

ĐUỜNG - Tôi tiếc quá không thể nào hoãn được, vì chậm một giờ là lão Ba-Liên nó mua cướp mất mấy cái máy in tôi đang cần.

DẦN - Nếu vội thì ăn cơm ngay đi rồi nói chuyện sau (cả bốn người đều ngồi vào bàn). Độ bao giờ thì anh lại trở lại đây ?

ĐUỜNG - Cái đó... tôi cũng chưa chắc. Ngày kia tôi phải đi Nam-định để thương lượng về việc mua giấy, có lẽ tôi qua Hà-nội cũng không có thì giờ ở lại lâu. Rồi... ở Nam-định, công việc xong có lẽ tôi đáp xe lửa vào Sài-gòn ngay, không chắc đã trở lại được.

TÝ, Dần và Mão như bị sét đánh ngang tai, không nói được câu gì.

ĐUỜNG - Tôi sẽ cố thu xếp công việc thật nhanh chóng để có thì giờ về Hà-nội một bữa, nếu không thì tiếc quá. Vừa mới gặp các cô được mấy phút đồng hồ, đã phải chia rẽ, chẳng kịp nói được câu gì ! Tôi chỉ sợ nhiều việc quá, không có thể... Nhưng thôi, xin phép các cô... (Đường cầm đĩa, Tý vội đỡ lấy bát của Đường để xới cơm. Dần và Mão cũng buồn rầu cầm đĩa và gắp bát). Còn năm mươi phút nữa, tàu Hải-phòng đã chạy rồi.

Bốn người sửa soạn để ăn thì...

HẠ MÀN

Décembre 1935

TÁO-QUÂN

NHÂN-VẬT

GIAO

TUYỂN

BẠCH-YẾN

BA VỊ TÁO-QUÂN : HAI ÔNG VÀ MỘT BÀ NHỮNG TÁO-QUÂN KHÁC

Hai-mươi-ba tháng Chạp : ngày các Táo quân
chầu giờ.

Khi ba tiếng thường lệ gõ xong, đèn tắt, màn sắp mở, thì tiếp theo một tràng pháo, một đoàn Táo Quân, cứ từng bộ ba một, hai ông dắt-dúu một bà, kéo đi lũ lượt phía ngoài màn.

Những vị thần đó, đi pháp phới nhẹ nhàng như người bay : các vị lên chầu giờ. Mặt vị nào cũng tươi hơn hở, như đã chén say sưa cả rồi. Họ không nói một câu gì, chỉ cười thôi; tiếng cười giòn giã, và sặc sụa những hơi men. Vị nào cũng có lễ vật cả : kẻ xách chân giò, người bụng gà thiến, kẻ khiêng ngàn vàng, người cấp mâm

xôi. v... v...

Cái cảnh từng-bùng, náo-nhiệt đó diễn ra một lát lâu. Khi toán thiên-binh đó đã đi khỏi, thì mọi tròng pháo nổ ran. Màn mở.

Một gian phòng quạnh quẽ, đồ đạc sơ sài, chỉ có hai chiếc bàn nhỏ đầy sách, giấy. Hai tấm phản kê hai só, trên mỗi tấm lăn lóc một cái gối và một cái chần tung bừa. Mấy cái ghế cũ vứt lỏng chỏng.

Cửa ra đường bên trái. Cửa vào bếp bên phải. Trong cùng, cửa sổ trông ra đường, bỏ ngỏ.

LỚP THỨ NHẤT

Ba vị TÁO-QUÂN

Ba vị Táo-Quân lò-dò ở nhà trong ra, cửa bên phải. Áo-quần tiều-tụy, rách rưới. Hai ông thì gầy gò như hai que củi, bà thì mặt xanh nhợt, bủng-béo. Ba vị vừa đi rón rén, vừa trông trước trông sau. Ra đến giữa nhà cả ba đều đứng lại. Hai ông, đứng hai bên, bà đứng giữa.

BÀ TÁO-QUÂN nhìn hai ông rồi thở dài chép miệng
- Tôi trông hai ông, mình hạc xác ve, tôi thương quá.

MỘT ÔNG - Tôi trông bà cũng xanh bủng xanh beo.

Thôi thì ba chúng ta cùng một số phận như nhau cả. Thật, thấy thiên-hạ mà thèm. Cũng là cái kiếp Táo-quân, sao họ tốt số thế ! Khắp một vùng này, chỉ có chúng mình là lem luốc. Nghĩ mà xấu hổ. Suốt một năm giờ chẳng dám thò mặt đi đến đâu.

ÔNG THỨ HAI - Ông tính còn vui gì nữa mà đi chơi bời, giao thiệp. Ngay đến ngày hôm nay là ngày châu Thượng-Đế, tôi nghĩ đến sự ra đi mà ngại. Có ai lại áo quần rách rưới như thế này không ?

BÀ TÁO-QUÂN - Từ ngày chúng ta làm Táo- Quân, chưa thấy nhà nào bạc như nhà này. Quanh năm không được cái lễ mọn. Chẳng bù với nhà láng-giềng, bà cụ hậu hĩ quá. Ngày rằm, mừng một, các ngày tuần-tiết, thế nào ít ra cũng mâm xôi, nải chuối, hay con gà thiến, hay cái chân giò... Thế mới là cái kiếp Táo-quân chứ ! Hai ông thử nghĩ xem, làm việc quan, bổng lộc như thế, ai chẳng muốn làm ?

ÔNG THỨ NHẤT - Các ông bà ấy cũng có lòng tốt, thỉnh thoảng đem biếu mình một chút bổng lộc, nhưng mà (giọng chua chát) gia-chủ họ có khản đến mình đâu mà ăn được.

ÔNG THỨ HAI - Ấy thế.

BÀ TÁO - Tôi càng nghĩ càng cay đắng, lúc nào cũng

chỉ muốn ứa nước mắt.

Bà kéo áo lau một giọt lệ.

ÔNG THỨ HAI - Bà đỡ hơi lắm, việc gì mà khóc. Cái số mình phải đầy đọa trong một năm thôi, chứ lâu la gì. Từ ngày mai trở đi mình thoát khỏi cái nhà này rồi kia mà. Sang năm mới, thế nào đức Ngọc-Hoàng chẳng rủ lòng thương mà cho mình đi nhậm chức ở hạt khác.

ÔNG THỨ NHẤT - Phải, nếu bà chịu luôn lọt các Thiên-Vương thì thế nào cũng được một chỗ béo bở. Anh em chúng tôi trông cậy vào bà đấy.

BÀ, ngẫm nghĩ - Nhưng làm thế nào ? Ông tính, chúng mình một đồng một chữ không có thì còn biết soay sở ra làm sao. Cho đến cả quần áo mới cũng không có để mà về châu giời nữa.

ÔNG THỨ NHẤT - Tôi cũng hơi lo, bà ạ. Bây giờ đã sang giờ Dậu rồi mà chưa thấy mũ măng hia hài gì cả. Không hiểu họ nghĩ ra làm sao mà đành tâm như thế được.

BÀ - Ở cái nhà không có đàn bà này, còn mong gì họ cung cấp cho mình nữa. Thế mới biết đàn bà họ vẫn biết điều, và ăn ở chu-đáo hơn đàn ông.

ÔNG THỨ HAI - Không, tôi chắc rồi thế nào họ

chẳng nghĩ đến mình, chỉ có một sớm một chiều thôi, bà ạ. Cứ kể họ cũng không đến nỗi tệ...

BÀ - Lại còn không đến nỗi tệ !

ÔNG THỨ HAI - Họ cũng tử-tế và lương thiện đấy chứ.

BÀ - Úi chào ! họ lương thiện thì mặc họ, có lợi gì cho mình đâu. Mà họ tử tế với ai không biết, chứ đối với mình...

ÔNG THỨ NHẤT - Phải, đối với mình, họ chẳng tử tế chút nào cả. Tôi ấy à, về Thiên-Đình tôi sẽ tâu họ đủ nét xấu, đủ điều bạc ác, cho họ biết tay.

BÀ - Phải, chứ để họ khinh nhờn thần thánh thế này thì còn có thể thống nào nữa ?

ÔNG THỨ HAI - Nghĩ đi cũng nên nghĩ lại cho họ nhờ. Việc lễ bái là phận sự đàn bà, mà họ ở với nhau có hai người đàn ông, lấy ai là người săn sóc đến mình.

ÔNG THỨ NHẤT - Ai bảo họ không lấy vợ đi ?

BÀ - Phải, ai bảo họ không lấy vợ ? Người đàn bà là cột trụ của nhà cửa, họ không biết ư ? Chỉ tại không có đàn bà !... Nhà với cửa lung tung bẽ bộn, đến một cái ban thờ nhỏ để cúng Táo-Quân cũng không có. Hổng, không có đàn bà là hổng mà. Ông đã biên vào sổ chưa ?

ÔNG THỨ NHẤT - Biên gì kia ?

BÀ - Tội to nhất của gia-chủ, là không có người đàn bà để sẵn sóc đến việc đèn nhang, thờ cúng thần thánh. Tội khinh mạn thánh thần, ông biên vào sổ chưa ?

ÔNG THỨ NHẤT, rút sổ ra viết - Vâng để tôi biên... Nhưng mà... ở nhà này không biết hai tên ấy, tên nào là gia chủ... ?

BÀ - Khó gì, ông biên tên cả hai vào cho tôi.

Bỗng lại có tiếng pháo. Bên ngoài cửa sổ, lại thấy lũ lượt mấy bọn Táo-Quân đi châu giời. Họ đứng dừng lại, nhao nhao gọi vào :

CHƯ VỊ TÁO QUÂN - Kìa ! các ngài còn đợi gì mà chưa sửa soạn về châu Giời ? Các ngài mũ áo vào, rồi cùng đi cả cho vui. Chúng tôi đợi, nhé.

Ba vị Táo-Quân nhìn nhau. rồi cùng đưa tay lên đầu, lên áo nói :

ÔNG THỨ NHẤT - Mũ áo ? Ủ, mũ áo ?

BÀ - Mũ áo ?

ÔNG THỨ HAI - Ủ, mũ áo ? mũ...

CHƯ VỊ TÁO QUÂN - Thế nào, các ngài chưa đi à ?

ÔNG THỨ HAI - Già... Già... cảm ơn các ngài... chúng tôi... chúng tôi...

BÀ - Chúng tôi... còn dở chút việc...

ÔNG THỨ NHẤT - Vâng chúng tôi chưa làm xong.

ÔNG THỨ HAI - Xin rước các ngài lên đường trước... chúng tôi xin theo kịp ngay...

BÀ - Vâng, chúng tôi đi sau vậy.

CHƯ VỊ TÁO QUÂN - Vậy xin lỗi các ngài, anh em chúng tôi đi trước nhé. Góm, đường thì xa mà xôi gà nhiều quá không có thể san sẻ cho ai được ; mà vút đi thì cũng tiếc... Thôi chào các ngài, chúng tôi đi, các ngài đi ngay nhé. Lên Thiên-Đình, ta sẽ nói chuyện... Chào hai ông, chào bà.

Ba vị Táo-Quân chào lại. Các vị kia lại lữ lượt đi, cười nói vang rầm.

BA VỊ TÁO QUÂN, nhìn nhau một lát, rồi lần lượt nói - Làm thế nào ? Làm thế nào bây giờ ? Ừ, làm thế nào ?

Đều rơm rớm nước mắt. Bỗng có tiếng cười nói ngoài cửa.

BÀ - Họ đã về đấy, chúng ta nấp một chỗ xem họ làm gì.

Ba vị đều vào phía hữu.

LỚP THỨ HAI

GIAO, TUYỀN.

Giao và TUYỀN ra phía tả. Mỗi người ôm một gói đồ.

GIAO - Có còn quên gì nữa không ? Nào xem nào.

Cả hai người đều giở tung hai gói ra, soạn các thức mới mua.

TUYỀN - Hai hộp cá này... Bánh tây này... Rượu vang này...

GIAO - Cam này... táo này... Thịt vịt quay này... Xả-xíu đâu, anh TUYỀN ?

TUYỀN - Xả-xíu ? ô hay ! xả-xíu...

GIAO - À, đây rồi ! xả-xíu này... Mút lạc, mút sen, mút cà-chua...(Ném một miếng mút, vừa nhai vừa nói :) Xoàng ! mút cà-chua xoàng quá, anh ạ !

TUYỀN - Cấm không được ăn đấy ! Chỉ được cái ăn

đơn ăn kếp thôi.(Vừa nói vừa nhặt mứt ăn) Nói đùa chứ, xoàng thực ! Ai ngờ cái con bé đẹp thế mà bán mứt tôi.

GIAO - Ủ, cái con bé khá đấy chứ. Có duyên quá, nhỉ.

TUYỀN - Nhưng mà còn thua Bạch-Yến của tôi nhiều !

GIAO- À, Bạch-Yến hẹn chiều hôm nay đến làm bếp cho chúng mình, mà sao bây giờ chưa thấy đến ?

TUYỀN - Cứ chắc lời hẹn của Bạch-Yến thì có ngày chết đói... Mấy giờ rồi ?

GIAO - Năm rưỡi.

TUYỀN - Thế thì dọn bàn ăn thì vừa chứ. Nào !...

Hai người cùng thu xếp sách, giấy ở trên bàn, bỏ xuống một tấm phản, rải khăn bàn, đặt đĩa cốc, dao đĩa, và bày các thức ăn. Xong, kéo ghế ngồi đối diện, sửa soạn để ăn. Bỗng có tiếng gõ cửa, rồi cửa mở ; BẠCH-YẾN vào

LỚP THỨ BA

GIAO, TUYỀN, BẠCH-YẾN

Bạch-Yến cầm giấu sau lưng một cỗ mũ Táo Quân :
ba chiếc mũ giấy kèm ba đôi hia giấy.

GIAO và TUYỀN, cùng kêu - Bạch-Yến !

BẠCH-YẾN, vẫn thế - Các anh hư quá. Có một cái
cần nhất mà cũng quên !

GIAO - Cái gì ?

TUYỀN - Cái gì mà cần nhất ?

BẠCH-YẾN – Cái này.

Vừa nói vừa đưa cỗ mũ giấy ra, Giao và TUYỀN cười
rộ. Bạch-Yến cũng cười. Cả ba người lẫn ra mà cười.

TUYỀN - A ha ha ! hà hà ! hà ! thú quá ! thú quá !

GIAO - Hà hà ! Ngộ đấy chứ !

BẠCH-YẾN - Không có tôi thì đời nào các anh nhớ
đến Táo-Quân nhà các anh ! Nói chứ, các anh hư thật !
Đáng đánh đòn đấy nhé !

TUYỀN - Mà Bạch-Yến cũng đáng đánh đòn đấy !
Phải không, anh Giao ?

BẠCH-YẾN - Làm sao kia ?

GIAO - Cô có còn nhớ cô hẹn chúng tôi cái gì không?

BẠCH-YẾN - Hẹn gì kia ?

GIAO - Cô hỏi anh Tuyên ấy.

BẠCH-YẾN - Anh Tuyên ?

TUYÊN, chỉ vào bàn ăn - Thưa bà, bà trông đây thì biết.

BẠCH-YẾN, không hiểu - Thế là cái gì ? Em lạy anh, cái gì, anh nói cho em biết, chứ úp mở thế thì em hiểu thế nào được. Cái gì thế, anh Giao ?

GIAO - Cô hẹn đến làm bếp cho chúng tôi chiều hôm nay, mà bây giờ cô mới đến...

TUYÊN - Thế thì có đáng phải đòn không ?

BẠCH-YẾN - À nhĩ ! (cười) thế thì đáng đánh thật ! Thôi xin lỗi hai anh nhé, em quên băng hẩn đi đấy. Cả một buổi sáng hôm nay em cứ băn khoăn mãi; bụng bảo dạ rằng : « Thằng nhỏ nhà các anh ấy xin về quê ăn Tết, phải đến làm cơm cho các anh ấy chả biết làm món gì đây ? » Thế rồi đến chiều, em chỉ nhớ mang máng rằng phải lại giúp hai anh một việc, nghĩ mãi không ra là việc gì. Thế rồi thấy thiên-hạ cúng Thổ-Công rầm rầm,

em sức nhớ : « Có lẽ chả anh nào nghĩ đến Thổ-Công. »
Thế rồi em vội đi mua cái của nợ này cho các anh. Các anh tính, thế thì em có vô tâm không !

TUYỀN, cầm cổ mũ giấy - Cứ kể cũng hay đấy chứ !
Anh phải thay mặt Táo Quân mà cảm ơn em.

BẠCH-YẾN - Chỉ nói nhảm ! Ai lại thay mặt Táo-
Quân bao giờ !

GIAO, chợt có một ý - À, phải đấy, thay mặt Táo-
Quân ! Chúng ta thay mặt Táo-Quân để hưởng bữa cỗ
này, và để đội những cái mũ này nhé !

TUYỀN - Ừ nhỉ. Mà lại phải thay mặt quái gì nữa!
Chúng mình là Táo-Quân đây rồi mà. Hai ông (chỉ mình
và Giao) với một bà (chỉ Bạch-Yến). Phải đấy !

Liên tháo mũ và hia giấy ra, đội vào đầu mình một
chiếc mũ, và đội cho Bạch-Yến một chiếc. Giao đội nốt
chiếc kia. Cả ba người cười lẫn cười lóc.

BẠCH-YẾN - Nói đùa chứ, nghịch thế này phải tội
chết. Thôi để em bày bàn thờ cúng Táo-Quân một tí cho
phải phép. Các anh không nhớ hôm nay là hai-mươi-ba
tháng Chạp hay sao ?

GIAO - Phải, Bạch-Yến bao giờ cũng nghĩ ra được
trò chơi có lý-thú.

BẠCH-YẾN - Cúng lễ mà anh bảo là trò chơi, không sợ phải tội ! Thôi, các anh đưa mũ đây cho em... Rồi các anh dọn bàn thờ đi...

TUYỀN - Làm quái gì có bàn thờ bây giờ ?

BẠCH-YẾN - Lấy bàn ăn này làm bàn thờ. Sẵn có đồ ăn đây, cúng luôn tất cả... Các anh chưa ăn tí gì đây chứ? Bởi vì, cúng đồ ăn dở, phải tội chết !

GIAO - Cô Bạch-Yến cũng sợ phải tội kia ?

BẠCH-YẾN - Chứ không à ?

Vừa nói vừa bày cỗ mũ giấy trên bàn, và bày các thức ăn ra đằng trước, thắp mấy nén hương cắm vào một quả táo, rót ba cốc rượu vang.

TUYỀN, ôm bụng cười - Chả biết Táo-Quân có biết uống rượu vang không ? Mà hai hộp cá kia, các ngài làm thế nào mà mở được ?

GIAO - Ừ nhỉ. Làm thế nào, cô Bạch-Yến ? Phải tội chết !

BẠCH-YẾN - Có các anh chế nhạo thì mới phải tội, chứ em thành tâm kia mà. Vả lại, thần thánh thì cái gì cũng ăn hương ăn hoa thôi, chứ có tục tằn như các anh đâu.. . Bây giờ, anh nào là gia-chủ thì khẩn đi.

TUYỀN - Thế mới lại khó nữa ! Biết ai là gia-chủ bây giờ ?

GIAO - Mà biết khăn thế quái nào ?

TUYỀN - Tôi nghĩ được một kế rồi. Em Bạch-Yến chìa bàn tay ra (Bạch-Yến chìa tay. TUYỀN đặt một ngón tay vào giữa gan bàn tay). Anh Giao đặt ngón tay vào đây. Cả Bạch-Yến nữa. Bây giờ em « chi chi chành chành » bắt được ai thì người ấy phải khăn, dù không biết cũng mặc.

BẠCH-YẾN, làm theo -

« Chi chi chành chành
« Cái đánh thối lửa
« Con ngựa chết chương
« Ma-vương thượng-đế
« Bắt dế đi tìm
« Con chim làm tổ...

... Ấp»

(Giao bị bắt) Thôi anh Giao phải khăn rồi.

GIAO - Nhưng tôi không biết khăn thì làm sao ?

TUYỀN - Mặc, đã hẹn rồi. Khăn đi.

BẠCH-YẾN - Anh khăn rồi em nhắc cho.

GIAO, ra đứng trước bàn - Tôi là Nguyễn văn Giao, hai mươi bốn tuổi, khô chủ cái nhà này...

BẠCH-YẾN - Gia-chủ chứ.

GIAO - À,... gia-chủ cái nhà này...

TUYỀN - Đã « gia-chủ » lại còn « cái nhà ».

BẠCH-YẾN - Thôi cũng được, về chuyện..

GIAO -... Hôm nay là hai mươi ba tháng chạp năm Giáp-Tý, đứng trước linh-cữu khóc mà than rằng...

BẠCH-YẾN - Sao lại « linh-cữu » ? sao lại « khóc, than » ?

GIAO - Thế thì nói thế nào ?

TUYỀN Hay là em Bạch-Yến vào khẩn giúp anh ấy đi.

BẠCH-YẾN - Vâng, để em. (Vào thay Giao)... Nhưng... nhưng... em cũng không biết khẩn, các anh nhắc em nhé.

GIAO và TUYỀN - Rõ chán chưa !

TUYỀN - Ủ, rồi anh nhắc. Khẩn đi.

BẠCH-YẾN Hôm nay là ngày hai-mươi ba tháng

Chap.

GIAO - Đã nói rồi.

TUYỀN - Phải nói lại chứ.. Kìa khẩn đi, sao lại đứng đây ?

BẠCH-YẾN - Nhắc em...

TUYỀN - Kính ba vị Táo Quân...

BẠCH-YẾN - Kính ba vị Táo-Quân..

TUYỀN - Gọi là chút lễ mọn...

BẠCH-YẾN - Gọi là chút lễ mọn...

GIAO - Rõ khéo ! « Lễ mọn » ! Dễ mấy đời Táo Quân đã được ăn cá hộp, được uống rượu vang !

TUYỀN - Ủ thì đọc lại... Gọi là có rất nhiều đồ ăn ngon...

BẠCH-YẾN - Không, ai lại nói thế !

TUYỀN - Kính mời ba vị...

BẠCH-YẾN - Kính mời ba vị...

TUYỀN - Trước khi mũ áo lên đường...

BẠCH-YẾN - Trước khi mũ áo lên đường...

TUYỀN - Thì xin hãy chiếu cố...

BẠCH-YẾN - Thì xin hãy chiếu cố...

TUYỀN - Ăn đi, ăn đi...

BẠCH-YẾN - Ăn đi... Rõ khi !

GIAO – Ấy chết, sao lại bảo Táo Quân là khi ?

BẠCH-YẾN - Ai lại khẩn : « Ăn đi, ăn đi » bao giờ.
(khẩn) Xin các ngài ra ơn chứng giám, phù hộ độ trì cho gia-chủ, lên châu Thượng-đế, tâu điều hay, giấu tội ác cho gia-chủ...

GIAO - Cho khổ chủ...

BẠCH-YẾN - Cho khổ-chủ... Ô hay ! cái anh Giao !
(khẩn) Gọi là một chút lòng thành...

TUYỀN, kéo tay Bạch-Yến ra - Thôi thế là đủ rồi.
(Bụng cô mũ đặt xuống đất.) Bây giờ đến lượt mình ăn thì vừa. Đói rồi.

Kéo ba cái ghế bày quanh bàn. Ba người cùng ngồi.

BẠCH-YẾN - Các anh chỉ hay phá đám...

GIAO - May quá, hai hộp cá còn nguyên !

TUYỀN, cười - Các ngài chỉ ăn hương ăn hoa thôi

chứ !

BẠCH-YẾN - À, quên không đốt mũ... (Đứng dậy lấy cỗ mũ). Xin anh nào cái diêm. (Tuyển đốt diêm châm vào cỗ mũ.) Có hóa mũ thì các ngài mới có mà đi châu giời chứ.

Ba người vừa trông cỗ mũ cháy, vừa hơ tay sưởi. Một lát. Cỗ mũ đã cháy hết.

GIAO - Bây giờ thì hẳn là được ăn. Tôi cũng đói rồi.

BẠCH-YẾN - À, Còn quên cái này... Các anh đã có tội với Táo-Quân, nên phạt phải nhịn đói một giờ đồng hồ nữa. Bây giờ các anh đi với em ra phố Hàng-Ngang mua một bánh pháo để đốt cho vui đi. Đây, thiên-hạ đương đốt pháo từng-bùng chẳng lẽ chúng mình uống rượu suông.

Lúc bấy giờ những nhà lán-giềng đương đốt pháo thực. Tiếng pháo ran một lát.

TUYỂN và GIAO - Phải đấy, phải đấy ! Đi, đi, đi.

Cả ba người cùng vào phía bên trái, vừa đi vừa nô cười.

LỚP THỨ TƯ

BA VỊ TÁO QUÂN

Ba vị Táo Quân lững thững ở nhà trong ra, bấy giờ đã mũ áo chỉnh tề rồi, mặt mày đã tươi tỉnh một chút, tay ôm lễ vật : cam táo, rượu vang, cá hộp, xả-xíu, v. v...

ÔNG THỨ NHẤT - Thật là chúng mình có ngờ đâu...

ÔNG THỨ HAI - Họ đã biết điều, ta cũng nên ngờ những lỗi nhỏ đi, đừng tâu hặc làm gì.

ÔNG THỨ NHẤT - Bà nghĩ sao ?

BÀ - Cứ kể thì cũng phải... Nhưng mà nghĩ cho cùng thì gia-chủ cũng chẳng tử tế gì với mình. Được như thế này là nhờ ở cái nhà cô Bạch-Yến...

ÔNG THỨ HAI - Nhưng mà lễ vật là của gia-chủ. Và lại mình cốt đi sao cho thoát khỏi cái nhà này là may, chứ còn nghĩ đến sự báo oán làm gì.

BÀ - Phải, bây giờ thì hai ông nghĩ việc lên đường làm sao đây ?

ÔNG THỨ NHẤT - Ta phải đi ngay kéo muện lăm rồi. Có lẽ chỉ còn chúng ta nần ná ở dưới này thôi, các bác cùng phở đi hết rồi còn gì.

BÀ - Bây giờ mình lui thủi trên con đường xa, cũng hơi buồn.

ÔNG THỨ HAI - Nhưng còn hơn là đông đúc, vì họ sẽ chế nhạo những lễ vật của mình.

ÔNG THỨ NHẤT - Phải, lễ vật gì mà kỳ quặc. Xôi không có, gà cũng không... ÔNG THỨ HAI - Chỉ có vịt,... mà lại vịt quay chứ.

BÀ - Mà cá gì lại giấu kỹ vào trong hộp thế này thì cười làm sao được để mà về châu giời.

ÔNG THỨ NHẤT - Chân giò không có, chỉ có mấy miếng xả-xίου.

BÀ - Mà cái thứ rượu gì của họ, uống lạ mồm quá !

ÔNG THỨ HAI - Thôi cũng là cái của lạ ! Còn hơn không có gì.

Ba vị Táo-Quân lững thững vào cửa bên trái.

HẠ MÀN

Màn vừa hạ, đèn chưa bật sáng, thì thấy ba vị Táo Quân dật dứ nhau đi ra phía ngoài màn, như lũ Táo Quân trước. Họ đi không vui vẻ, không nhanh nhẹn bằng. Tay ôm các thứ lễ vật kỳ khôi, mặt ngao ngán, chân bước nặng nề, lệt-xệt, họ đi qua sân khấu, từ trái

sang phải. Họ khuất rồi đèn mới bật sáng.

Janvier 1936

SAU CUỘC KHIÊU VŨ

NHÂN VẬT

MINH

SÂM

Cô XUYỀN

Trong garçonnière của Xuyên. Cửa ra đường ở trong cùng, phía tử. Cửa sổ lớn trông ra đường. Không có chân song.

Mở màn thì trong phòng tối đen. Hai ba giờ đêm. Có tiếng hát xa xa theo một điệu tango đương thịnh-hành, mỗi lúc một gần. Bỗng tiếng hát ngừng lại ; và có tiếng chìa khóa quay trong ổ khóa. Cửa mở. Ngoài đường lờ mờ ánh đèn điện nên thấy bóng một người đàn bà bước vào, cảnh cửa khép lại. Đèn trong nhà bật sáng. Xuyên ở một tiệm khiêu vũ về, nhọc mệt nhưng vui vẻ. Nàng cởi áo ngoài, còn mặc chiếc áo lót mình rất mỏng : thân hình đầy đặn và tươi đẹp. Nàng vừa thu dọn đồ đạc vừa thổi sáo miệng theo điệu đàn ban nãy. Một lát.

XUYỀN, nằm dài vào chiếc ghế bành, ngáp và vươn vai - Buồn ngủ quá ! Nhảy với nhót ! hai giờ đêm rồi ! Đời ơi là đời !... Trời ơi, sao mà bức thế này ! (Nàng

ra mở cửa sổ, rồi vào ngồi trước psyché, rũ tóc và soi ưong.) Ngày nào cũng thế này, còn gì nữa mà chẳng gây, chẳng già ? (Ngâm một câu Kiều :)

« Chém cha cái số má đào.. »

Lúc đó có tiếng khàn khàn tiếp theo ở bên ngoài cửa sổ ; « Gỡ ra rồi lại buộc vào như không. » Xuyên giật mình quay lại. Hai người thiếu-niên, mặt mày bơ phờ, đều mặc smoking, đang tì khuỷu tay vào bệ cửa sổ mà trông vào : Minh và Sâm.

XUYỀN - Ai thế ? Ô hay ! Ai ?

SÂM - Đây có phải là nhà cô Xuyên không ?

XUYỀN - Phải. Ông hỏi gì ? Ông là ai ?

SÂM - Cô cho tôi gửi cái này.

Sâm liền ôm xốc Minh ném vào trong phòng, rồi nhảy theo vào. Xuyên hoảng sợ, bối rối chưa kịp hô hoán lên thì Sâm ra hiệu bảo im, và quay ra đóng cửa sổ lại. Minh bị ném ngã xiêu vào chân giường cũng không buồn nhóm dậy. Xuyên thì luống cuống kéo chiếc kimono khoác vội vàng để che thân.

XUYỀN - Ô hay ! các ông là ai ?... Các ông làm cái trò gì ở nhà tôi thế này ? Đi ra ! các ông đi ra ngay, không có tôi kêu lên bây giờ.

SÂM - Không, đừng kêu, cô Xuyên ạ. Tôi có một việc rất đứng đắn và rất quan trọng, định nhờ cô... Cô không nhận ra được chúng tôi ư ?

XUYỀN, đã nhìn rõ mặt hai người - Anh... Sâm... ?

SÂM - Vâng, Sâm đây, Sâm vừa nhờ Duyệt giới thiệu với Xuyên ban nãy ở « Mikado » và đã được cái hạnh tối cao nhảy hai bài tango và một bài boston với Xuyên...

XUYỀN - Còn ông kia, có phải ông bạn ngồi ở bàn anh ?

SÂM, kéo Minh dậy - Phải đây ! Xin giới thiệu anh Minh...

XUYỀN - Nhưng mà... nhưng mà các anh... các ông đến đây...

SÂM - Để nhờ cô một việc tối cần.

XUYỀN - Thưa anh, việc cần đến đâu nữa cũng xin anh để đến ngày mai, chứ bây giờ... Sáng mai đúng mười giờ...

SÂM - A. không thể được, vì...

XUYỀN - Anh nhớ cho rằng hai giờ rưỡi rồi mà tôi buồn ngủ lắm, và mệt lắm, không thể nào tiếp chuyện...

SÂM - Nếu cô biết cái việc tôi nhờ cô đây quan hệ thế nào...

XUYỀN - Tôi chẳng có việc gì quan hệ cả, và xin lỗi anh, tôi cần phải đi nghỉ ngay bây giờ...

SÂM, dắt Minh ngồi vào một cái ghế bành, và cũng ngồi vào một chiếc ghế khác - Cô hãy nghe câu chuyện tôi sắp kể đây, cô sẽ hiểu...

XUYỀN, vùng vằng - Thế này thì có vô lý không ? Tôi không quen thuộc gì các ông cả, mới biết qua một lần đầu, mà các ông suồng sã được đến thế ! Ông tưởng sau khi đã nhảy với tôi hai bài tango với một bài fox...

SÂM - Boston chứ.

XUYỀN - Ừ, thì boston, là ông có quyền..

SÂM - Không, Xuyến nhầm đấy...

XUYỀN - Lại còn nhầm gì nữa ? Nửa đêm, các ông nhảy qua cửa sổ vào nhà tôi, vào nhà một người con gái...

SÂM - Cô là con gái, cái đó không phải lỗi tại tôi...

XUYỀN - Thế là nghĩa gì ?

SÂM - Nghĩa là không phải vì cô là con gái mà chúng

tôi vào nhà cô, cũng không phải vì bây giờ đã quá nửa đêm...

XUYỀN - Câu chuyện của ông không có nghĩa lý gì cả. Ông nên biết tôi là một người đàn bà...

SÂM - Tôi biết rồi. Nhưng mà...

XUYỀN, tức giận ra mở cửa - Nếu các ông không ra khỏi nhà tôi ngay bây giờ, tôi sẽ hô hoán lên cho các ông xem...

MINH, bây giờ mới nhúc nhích đứng dậy, kéo Sâm đi, và nói, giọng đầy hơi rượu. - Thôi, vô ích ! đi, anh ! tôi đã bảo anh.

SÂM, lại ấn Minh ngồi xuống - Không, anh để mặc tôi. (Quay lại nói với XUYỀN) Cô không cần hô hoán làm gì cho nhọc công, chúng tôi đi hay ở là tùy cô, có dám cưỡng bách đâu, cô chỉ việc bảo chúng tôi đi là chúng tôi đi ngay kia mà (nhưng Sâm vẫn ngồi yên).

XUYỀN, tay vẫn giữ cánh cửa mở - Vậy xin mời ông...

SÂM vẫn ngồi Nhưng mà cô sẽ hối hận....

XUYỀN, điên tiết, chạy lại trước mặt Sâm - Vâng tôi sẽ hối hận, nhưng mặc tôi. Bây giờ thì xin các ông để cho tôi nghỉ. Thế nào, các ông có đứng dậy không, thì

bảo ?

SÂM - Nếu không... ?

XUYẾN - Được rồi ! (Nàng chạy ra cửa.)

SÂM đứng dậy, chạy theo Vâng, thì chúng tôi xin chào cô. (XUYẾN quay lại) Nhưng trước khi đóng sập cửa vào mũi hai người lương thiện đến cầu cứu nhà cô, xin cô biết cho rằng cô đã làm một điều đại ác...

XUYẾN - Vâng, tôi ác, và ngày mai tôi sẽ có thì giờ để hối hận...

SÂM - Vì cô đã nhẫn tâm giết chết một mạng người.

XUYẾN - Mạng người nào ?

SÂM, chỉ Minh - Mạng anh Minh. Anh Minh sẽ chết đêm hôm nay, và tại cô, cô giết anh ấy.

XUYẾN - Tại tôi ? Sao lại tại tôi ? Tôi làm gì ông ấy ? Tôi có quen biết ông ấy bao giờ đâu ? Tôi làm thế nào mà giết ông ấy được ?

SÂM - Anh ấy sẽ tự-tử.

XUYẾN - Sao lại bảo là tôi giết ?

SÂM - Vì cô có thể giữ không cho anh ấy tự-tử nữa.

XJYEN - Rõ khéo ! Ông ấy tự tử hay không thì có việc gì đến tôi mà tôi giữ ông ấy ? Mà tôi giữ thế nào được ?

MINH, lè nhè - Phải, giữ thế nào được, mà giữ làm quái gì ? (XUYỀN quay lại ngạc nhiên, hơi có vẻ tin là thực) Sâm ơi, Sâm, thôi đi đi, đừng lời thôi nữa. Tôi đã nhất định chết mà. Ai giữ được tôi ?... Có phải không, cô Xuyen, cô Xuyen ngây thơ của tôi ?

XUYỀN - Ai là cô Xuyen của ông ? Ai bảo ông là tôi ngây thơ ?

MINH - Ừ, ai... ai bảo... ai là... Ừ nhỉ... Nhưng mà, nhưng mà... thôi, chào cô, cô ở lại mà vui... vui với đàn ngọt... với rượu nồng... Tôi đi đây... Bây giờ là mấy giờ rồi ? Gần ba giờ. Đến đúng ba rưỡi, tôi sẽ chết, cô ạ.

SÂM - Nhưng cô có thể ngăn anh ấy được.

MINH - Vô ích mà !

XUYỀN, nghi hoặc - Các ông nói thực hay nói đùa đấy ?

MINH - Cô tin hay không, cũng được, tùy ý cô. Nhưng đằng nào thì đến ba giờ rưỡi, tôi cũng sẽ tự-tử, vì tôi đã quyết định. (Chàng lấy ở trong túi một gói thuốc giơ lên) Cyanure de mercure ! Nếu là thuốc bỏ thì sáng mai

đúng mười giờ tôi sẽ lại chào cô, còn nếu là thuốc độc thì xin chào cô ngay bây giờ.

Xuyến rùng mình, nét mặt đã sợ, ngực đã đập mạnh, hơi thở đã run. Nàng bước lại gần xem kỹ gói thuốc, liền nắm tay Minh định giằng lấy nhưng Minh đã nhét vào túi rồi.

XUYỀN - Trời ơi ! Ông.. ông Sâm... anh Sâm... anh Sâm ơi, thực à ? ông ấy tự-tử thực đấy ư ?

SÂM - Bây giờ thì cô tin rồi chứ ?

XUYỀN - Chết nỗi ! làm sao thế ? Tội nghiệp ! sao anh không... không ngăn ông ấy lại...

SÂM, dáng điệu thất vọng - Tôi không còn sót một lời nào để ngăn anh ấy cả, chỉ có một cách là giết ngay anh ấy đi trước khi anh ấy uống thuốc độc, thì tất nhiên anh ấy sẽ không tự tử được nữa, Nhưng mà cách đó không dùng được.

XUYỀN - Trông các anh ăn mặc như thế này, ai ngờ... Phải, ông không có tí gì ra vẻ một người sắp tự-tử cả. Sao lại chọn đúng đêm dạ-hội... sao lại đi khiêu-vũ rồi... ?

SÂM - Nếu cô không đuổi chúng tôi nữa, tôi sẽ nói chuyện cô nghe. (Xuyến lảng lạng ra khép cửa, rồi quay

lại. Sâm đi đi lại lại trong phòng một lát.) Đây nhé.

XUYẾN - Đầu đuôi câu chuyện ra làm sao ?

SÂM - Ban chiều, hồi sáu giờ, anh ấy đến nhà tôi, mặc smoking rủ tôi đi chơi như mọi lần. Dọc đường, giữa một câu chuyện vui, khi cả hai người đang cười lăn cười lóc, anh ấy im ngay, rồi điềm nhiên bảo tôi là đến đêm anh ấy sẽ tự-tử. Tôi cho là câu nói đùa, không để ý. Trong suốt một bữa cơm ở Hôtel Royal, không thấy anh ấy nói gì về câu chuyện ấy cả, song nét mặt anh ấy có vẻ trầm ngâm... Tôi đợi đến lúc uống cà-phê mới hỏi lại : « Minh định tự tử thực hay sao mà có bộ mặt nhà đám thế kia ? » Anh ấy cười, đáp : « Ai lại nói đùa bao giờ ! » và cho xem gói thuốc cyanure de mercure ban này. Nhưng anh ấy thêm một câu : « Tài trai nếu không chết ở chiến-trường, thầy bọ da ngựa, thì phải chết trong cuộc truy-hoan, thầy bọ smoking mới được. Vậy ta đến « Mikado », hôm nay có dạ hội, khiêu vũ xong rồi, trong khi còn say rượu champagne tôi sẽ chết trong tay một người vũ nữ ». Tôi có ngăn anh ấy đôi lời, song chỉ có thể hoãn được đến bây giờ, còn trăm sự nhờ Xuyên. Hoặc anh ấy sẽ sống vì tay Xuyên, hay sẽ chết trong tay Xuyên, tôi cũng vui lòng. Còn về phần tôi, khuyên anh ấy vài câu là đủ, có lẽ quá lắm rồi, vì... vì cứ kể anh ấy nói cũng có lý.

XUYẾN - Ai lại điên cuồng như thế bao giờ ? Mà

em... em biết làm thế nào bây giờ ?

SÂM - Cái đó là phần em. Thôi, anh giao Minh cho Xuyên giữ, sáng mai anh lại đón anh ấy.

XUYẾN - Đừng, anh Sâm, anh đừng đi... Em biết làm thế nào ?...

MINH, vẫn giọng say rượu - Sâm ơi, Sâm đừng đi vội, đợi tôi một lát. Xuyên nói phải đấy. Xuyên làm thế nào giữ được tôi ? Hai người đừng ngăn tôi mà, vô ích, vô ích ! Cảm ơn Xuyên. Nhưng trước khi chết, tôi xin Xuyên giúp tôi hai việc rất dễ dàng, nhé ? Việc thứ nhất là cho tôi mượn cái bàn một phút, để tôi viết nốt tờ di-chức...

SÂM - Viết di-chức cho ai ?

MINH - Cho mấy thằng bạn.

XUYẾN - Còn việc thứ hai ?

MINH, cười - Hãy xong việc thứ nhất đã. Em có sẵn lòng giúp anh không ? (Vừa nói vừa ngồi ghé cạnh chiếc bàn nhỏ, rút túi một tờ giấy đã viết sẵn, cầm lấy bút của XUYẾN đưa) Cảm ơn Xuyên ! Ồ Xuyên ngoan quá. (Minh viết thêm mấy giòng vào tờ di-chức) Di-chức có gì đâu ! Cho thằng Sâm cái xe Ford; bàn ghế, divan và các đồ lặt vặt bằng gỗ thì cho thằng Mậu ; bao nhiêu

ca-vát cho thằng Duyên hết; vân vân... còn em Xuyên, thêm mấy giòng, - em Xuyên có lòng tốt với anh, anh để lại cho em làm kỷ-niệm con chó Nhật-bản Toby.

XUYẾN - Anh điên rồi ? Ai để cho anh chết mà anh đã chắc sự chia gia-tài ?

MINH, gạt đi - Không, em can anh, giữ anh cũng vô ích. Còn việc thứ hai... hơi phiền em một chút... Từ lúc anh bị ném vào đây, thấy cái không khí ở đây dễ chịu quá, bỗng nảy ra một ý kiến. Anh xin phép em Xuyên cho anh... cho anh chết ở trong phòng em.

XUYẾN, rú lên - Trời ơi !

MINH - Anh được chết ở trong cái ghế bành này là một cái diễm phúc. XUYẾN, cuống cuống - Anh Sâm ơi ! kìa anh Sâm !

SÂM, gạt gù - Vậy tôi để anh lại đây, sáng mai tôi lại đến anh, hoặc còn sống, hoặc đã chết. Nhưng em Xuyên ạ, đừng để cho anh ấy chết nhé. (Mở cửa) Chào tất cả.

Sâm vào. Một lát sau có tiếng máy ô-tô nhè nhẹ xa dần.

XUYẾN - Anh Sâm ! Anh Sâm !

Xuyên cuống quít mở cửa trông theo rồi lại vào, chạy rôi-rít quanh Minh, rồi lại mở cửa sổ theo phía Sâm.

Xong, nàng nhìn quay lại nhìn Minh.

XUYẾN - Thế là nghĩa lý gì ? Sao anh lại có cái ý-tưởng quái quái đến chết ở đây ? Anh định gieo vạ cho tôi hay sao ? Mà tôi có làm gì anh đâu ? Tôi làm gì các anh mà các anh định làm khổ tôi thế này ?

MINH - Xuyên đẹp quá, nhỉ ?

XUYẾN - Tôi đẹp hay xấu, mặc tôi, việc gì đến anh ?

MINH - Ừ, việc gì đến tôi ?

XUYẾN - Thế nào, anh định trêu tôi hay sao mà cứ ngồi lì ra đây ? Anh có định tự-tử hay không ? Nếu anh muốn chết thực, thì về nhà mà chết, chứ sao lại chết ở đây ? Thôi, anh đi đi mau lên (kéo tay Minh dậy). Nếu anh không có nhà cửa gì thì anh ra đường mà chết, mặc anh.

MINH - Nếu cô không cho tôi chết ở đây, tôi sẽ chết ở ngay bậc cửa nhà cô.

XUYẾN - Không, anh không được làm thế. Vô lý lắm. Nhà anh ở phố nào ?

MINH, lắc đầu - Quên mất rồi. Nếu tôi muốn về thì hỏi lính canh-sát, họ sẽ chỉ đường cho, nhưng tôi không muốn về nữa, vì chết ở đây thú hơn. (Lại ngồi xuống) Thôi, Xuyên đừng đuổi tôi nữa, vì tôi không đi đâu.

Tôi đã nhất định rồi (xem đồng hồ). Ba giờ kém năm. Còn ba-mươi-năm phút nữa thôi... Xuyên có mệt cứ đi nằm, một mình tôi cũng đủ. Để mặc tôi ở cái ghế bành này. Nếu Xuyên tiếc cái ghế, ở nhà tôi có mấy chiếc, Xuyên đến lấy về mà dùng. Mà đừng quên con Toby. Xuyên có thích chó Nhật-bản không ? Con Toby đẹp lắm, Xuyên nuôi nó tử-tế đừng để nó gầy đi, tội nghiệp.

XUYỀN - Bây giờ không phải lúc nói đùa...

MINH - Kìa, tôi có nói đùa đâu.

XUYỀN Anh có đi ra ngay không thì bảo ?

MINH, rút hộp thuốc lá mời Xuyên - Camel ?

XUYỀN - Tôi không biết hút thuốc-lá !

MINH, châm thuốc hút... - Xin lỗi Xuyên, nhé. (Lấy mấy cái kẹo ở túi, đưa mời) Chắc Xuyên biết ăn kẹo !

XUYỀN - Tôi không biết ăn kẹo !

MINH, ăn kẹo một mình - Thôi, Xuyên đi nằm đi, để mặc tôi vậy.

XUYỀN - Thế thì có vô lý không ! Anh ra đường mà hút thuốc-lá, tôi không chịu được khói, anh làm tôi ho bây giờ... (Nàng họ mấy tiếng) Đây, anh có vút thuốc lá đi không ?

MINH dụi tắt điều thuốc - Xin chiều ý.

XUYỀN - Ô hay ! anh có đi ngay đi không ? (Minh chống đầu vào tay, hai mắt nhắm nghiền.) Tôi gọi đội-xếp đến thì anh đừng trách.

Nàng cởi Kimono toan mặc áo dài.

MINH - Ủ, hay cô đi gọi đội-xếp đi, để mặc tôi ở đây một mình. Nhưng khi đội-xếp tới, thì tôi đã chết rồi. Nghĩa là thế nào tôi cũng chết ở đây.

XUYỀN, lại bỏ áo xuống, và vớ lấy chiếc kimono - Tôi không thấy một người nào vô lý và đáng ghét như anh. Cái lối gì lại đến nhà người ta rồi đòi chết ở đây. Sao anh không đập cửa nhà bên cạnh mà vào, lại đến quấy rầy tôi.

MINH - Tại anh Sấm anh ấy ném tôi vào đây, chứ tôi có định vào đâu.

XUYỀN - Phải, chỉ còn nước tôi mời anh vào nữa.

MINH - Vả lại, lỗi ở cô chứ. Ai bảo cô để ngõ cửa. Nếu cô đóng cẩn thận...

XUYỀN - Bây giờ lại là lỗi tại tôi ! Lát nữa anh tự-tử cũng là lỗi tại tôi chắc.

MINH - Phải, vì cô đã không khéo ngăn được tôi.

XUYỀN - Việc gì mà tôi ngăn anh.

MINH - Thế thì cô cứ để mặc tôi mà. Cô đi ngủ đi !

XUYỀN, vật mình xuống ghế bành giầy giụa lên - Thế này thì có khổ không ! Thôi tôi van anh, anh đi đi. Tôi lạy anh trăm lạy, đừng quấy rầy tôi nữa.(Minh không đáp. Một lát.) Nhưng mà tại sao anh muốn chết ?

MINH - Tôi chỉ lấy làm lạ là tại sao tôi lại còn sống đến bây giờ. Chứ chết thì có gì lạ ? Ủ, sống để làm gì kia chứ ?

XUYỀN - Chắc anh có một mối thất vọng gì, nên mới chán đời đến thế ?

MINH - Thất vọng nghĩa là gì ?

XUYỀN - Hay anh lại mắc vào một chuyện tình duyên chứ gì. Anh phải biết, đàn ông mà tự tử vì tình thì hèn lắm ?

MINH - Không những hèn, mà lại ngu nữa. Tình là cái quái gì ? Đời bây giờ còn có ai vì tình mà chết nữa đâu. Nay em Xuyền, em có thể nào chết vì tình không ?

XUYỀN - Chả đời nào ! mà em chả bao giờ chết vì cái gì hết.

MINH - Thế thì em dại lắm. Nhưng thế nào cũng có

ngày em khôn hơn, vậy anh khuyên em ngày đó nên dùng cyanure de mercure, công hiệu lắm.

XUYỀN - Nghe anh nói mà rùng mình !... Hay là anh buồn vì gia-đình ?

MINH - Ai bảo em là anh buồn ? Mà anh làm gì có gia-đình ! Nhưng mà lạ quá, sao em hỏi anh nhiều thế ? Đi ngủ đi, để mặc anh.

XUYỀN - Anh điên quá. Ai lại tự-tử như thế bao giờ. Anh thử nghĩ lại xem. Con người ta ở đời, ai cũng có khi buồn, khi chán, nếu cứ mỗi lúc...

MINH - Ba giờ mười ! Còn hai mươi phút nữa !

XUYỀN - Em không muốn anh chết như thế đâu. Em sợ lắm anh ạ. Em chưa trông thấy ai chết bao giờ...

MINH - Thì em sẽ trông thấy anh chết chứ sao ? Rồi độ năm phút sau, em sẽ quên đi, không sợ nữa. Anh sẽ chết ngoan ngoãn như một đứa bé con, có gì mà sợ.

Một lát.

XUYỀN - Em làm thế nào để ngăn anh được bây giờ, hử anh ? Anh kể cho em nghe những nỗi buồn của anh, may ra em khuyên giải anh được chăng ?

MINH - Nhưng mà anh có buồn gì đâu ?

XUYẾN - Thế thì tại sao anh lại không muốn sống nữa ?

MINH - Anh cũng không hiểu nữa !

XUYẾN - Anh định tâm từ bao giờ ?

MINH - Từ bốn giờ chiều hôm nay.

XUYẾN - Thế thôi à ?

MINH - Đêm hôm qua anh còn đi xem chớp bóng với các anh em bạn và một lũ nhân tình, vào chập tuổi em, và cũng ngoan ngoãn như em.

XUYẾN - Thế rồi làm sao nữa ?

MINH - Thế rồi hết. Vì anh Sâm đã kể cho em nghe nốt đoạn cuối rồi.

XUYẾN - Có gì hiểu được chuyện của anh !

MINH - Nhà em có nước uống không ? Cho anh một cốc lớn. Không, anh chưa uống thuốc độc đâu mà, đừng sợ. Đã đến ba giờ rồi đâu. Khát lắm. (XUYẾN đưa cốc nước) Cảm ơn (Minh uống một hơi.) Hừ, tốt quá. Nhưng vẫn còn khát. Em có khát không ?

XUYẾN - Không.

MINH - Sao anh khát thế không biết ?

XUYẾN - Tại anh uống nhiều rượu quá. Có hai anh mà em thấy gọi champagne đến mấy lần. Bận sau anh uống ít chứ.

MINH, cười gằn - Bận sau !

XUYẾN - Anh đã hết say chưa ?

MINH - Em thấy anh say à ? Thế thì sướng quá nhỉ. Anh chỉ sợ chưa say, vì anh vẫn định chết trong khi say túy lúy, không biết trời đất gì cả.

XUYẾN - Thế thì anh hết say rồi, còn chết làm gì nữa? Cho em gói thuốc, rồi anh đi về, cho em nghỉ.

MINH, đưa gói thuốc lá Camel - Sao em bảo không biết hút thuốc ?

XUYẾN - Không, thuốc độc kia !

MINH - Xuyên cũng muốn chết à ? Nhưng mà đây chỉ đủ cho một người thôi.

XUYẾN - Anh cho em xin.

MINH - Xuyên quẫn trí rồi ! Thôi đi ngủ đi, em ; hai mắt đã díp lại rồi kia mà, còn chịu khó thức mãi.

XUYẾN - Anh hứa với em là anh không tự tử nữa, đi !

MINH - Xuyến đẹp quá. Trong chiếc kimono, trông em như một cô tiểu thư Nhật-bản...

XUYẾN - Anh đừng đánh trống lảng.

MINH - Không, thực đây, Xuyến đẹp lắm. Nếu ngày mai anh chưa chết, anh sẽ yêu em suốt đời. Em Xuyến, em có để cho anh yêu em không ?

XUYẾN, ngồi lại gần Minh - Anh thấy em đẹp thực à ?

MINH - Anh nói dối em làm gì ?

XUYẾN - Có thể vì em... mà... mà anh thôi không tự tử nữa hay không ?

MINH, nắm tay Xuyến - Da thịt em mát quá nhỉ. Em bao nhiêu tuổi ?

XUYẾN - Anh thử đoán xem.

MINH - Mười chín ?

XUYẾN - Không, em hai mươi tuổi.

MINH - Em trẻ nhỉ. Em đã có bao nhiêu tình nhân rồi ?

XUYẾN - Chỉ bảy ! Em đứng đắn chứ không như ai, anh đừng tưởng...

MINH - Kìa, tại sao có tình nhân lại không đứng đấy?

XUYẾN, vùng dậy - Không nói chuyện với anh nữa. Anh đi về đi.

MINH - Em không muốn anh yêu em à ? Ô hay !... Thôi, em đi ngủ đi vậy, nhưng đừng đuổi anh nữa, vì chỉ còn có mười phút nữa.

XUYẾN - Gớm, xin anh đừng nói đến chuyện tự-tử nữa...

MINH - Vậy em đừng đuổi anh đi thì anh không nói đến nữa.

XUYẾN - Ừ, thế cho phép anh ngồi đây, nhưng anh không được tự-tử nữa, nhé ?

MIHH - Thế thì anh ngồi đây làm gì ?

XUYẾN - Làm gì mặc anh, nhưng không được... Anh không biết làm gì cho qua thì giờ ư ? Đây, báo đây anh xem, tiểu thuyết đây anh đọc đi, và nếu anh biết khâu thì anh viên nột hộ em mấy chiếc mùi-soa này đi.

MINH - Không, không, anh chẳng làm gì sốt, anh ngồi yên để ngắm em cho đến....

XUYẾN - Ngắm em mà quên được chết ư ?

MINH - Có lẽ, vì em đẹp lắm.

XUYỀN - Em không thích nghe những nhời tán tỉnh đâu.

MINH - Không, anh không biết tán tỉnh là gì cả. Chỉ biết thấy em đẹp thì khen đẹp...

XUYỀN - Anh hứa với em...

MINH - Cái gì kia ?

XUYỀN - Em đã nói ban nãy rồi.

MINH - Em nói bao nhiêu thứ, anh nhớ thế nào được?

XUYỀN - Anh đừng chết nữa.

MINH - Thế thì đến ba giờ rồi, anh biết làm cái gì ? Rồi cả ngày mai, ngày kia, nếu không chết thì khó nghĩ quá. Làm gì trong những ngày dài đằng đẳng ấy.

XUYỀN - Hay là... anh nợ nhiều lắm phải không ?

MINH, cười - Anh chưa hề vay ai một xu nhỏ bao giờ.

XUYỀN - Hay là anh yêu ai mà... không được thỏa nguyện... ?

MINH - Chưa có người đàn bà nào anh yêu mà từ

chối cả. Như Xuyên chẳng hạn, nếu anh yêu Xuyên thì Xuyên có cự tuyệt anh không ?

XUYỀN - Không nói chuyện em, nói chuyện anh kia!... Anh... anh bao nhiêu tuổi ?

MINH - Hai-mươi-năm. Nếu đợi chết già thì ít ra cũng hai-mươi-năm năm nữa, lâu quá.

XUYỀN - Anh không có mục đích gì ở đời ư ? không có hy vọng gì ư ?

MINH - Hy-vọng thì anh không bao giờ nghĩ đến, nhưng mục-đích thì có, cũng như mọi người, là... sống để đợi chết. Nhưng anh nóng ruột lắm, không đợi được nữa.

XUYỀN - Anh có yêu... một người nào, hay là yêu một cái gì đấy, để quên đi chứ.

MINH - Anh chả yêu ai. Có thì khó lắm.

XUYỀN - Thế thì anh đáng thương lắm nhỉ ?

MINH - Xuyên có yêu ai bao giờ không ?

XUYỀN - Không.

MINH - Thế sao... ?

XUYỀN - À, có.

MINH - Ai ?

XUYẾN - Anh hỏi làm gì ?

MINH - Mới hay đã lâu ?

XUYẾN - Đã lâu.

MINH - Ai ?

XUYẾN, chỉ lên một chiếc ảnh - Nhưng thôi rồi. Anh ấy lấy vợ được ba tháng nay.

MINH - Thế anh ấy bỏ em ?... Tội quá nhỉ. Bỏ em để lấy vợ thì ngu quá. Bây giờ em có yêu ai không ? (XUYẾN lắc đầu.) Thế thì Xuyên yêu quách ngay anh đi có được không ? Phải đấy, yêu anh đi, Xuyên ạ, thì anh sẽ... sẽ thôi không chết nữa.

XUYẾN - Anh không chết nữa ? Thực chứ ?

MINH, lấy gói thuốc độc, ngắm nghía một lát - Nói đùa đấy... Thế nào anh cũng chết... Nhưng mà Xuyên đẹp quá, nhỉ. Xuyên có yêu anh không đã.

XUYẾN - Để em còn nghĩ xem... Nhưng mà anh hãy đưa gói thuốc kia cho em. MINH - Để anh cũng còn nghĩ. (Phân vân một lát Minh xem đồng hồ.) Chết chữa! quá ba giờ rồi. Thôi, chào em ở lại nhé, anh...

XUYẾN, nắm lấy tay Minh - Không, không, em van anh, đừng nên thế, anh Minh !

MINH - Em ngăn anh làm gì ? Em có lợi gì mà giữ anh ?

XUYẾN - Nhưng em không muốn trông thấy anh chết. Em sợ lắm.

MINH - Thì em quay mặt đi vậy. Hay là em nấp vào sau cái bình phong kia ; bao giờ anh nắc lên một cái thì em quay lại.

XUYẾN, run sợ - Không, anh Minh ơi, cho em gói thuốc, cho em xin...

MINH - À, hay là thế này. Em mặc áo vào.

XUYẾN - Để làm gì ?

MINH - Em đi trình cảm, trong khi ấy thì...

XUYẾN - Không, không, anh không được làm thế. Anh muốn chết, em không dám can, nhưng mà ít ra anh cũng nể em mà hoãn đến... đến mai chẳng hạn. Phải, đến mai anh hãy chết, cũng không muộn gì kia mà. Bây giờ... bây giờ...

MINH - Đến mai sợ anh lại quên mất.

XUYỀN - Kìa, thế ra anh chưa quả quyết sao ? Khi người ta đã nhất định chết, thì không bao giờ người ta quên cả.

MINH - Ủ, em nói có lý.

XUYỀN - Và lại bây giờ đã quá ba giờ rưỡi rồi. Dẫu anh có tự tử cũng đã quá giờ rồi. Đã chậm thì chậm một thể, có sao đâu ?

MINH - Ủ, em nói cũng có lý.

XUYỀN - Ngày mai, ban ngày ban mặt, em không sợ nữa, anh sẽ cho em đến xem anh chết ? Nhưng bây giờ thì anh đưa gói thuốc đây.

MINH, đưa gói thuốc độc - Ủ, thì để đến mai vậy. Nhưng mà anh có chết cũng chỉ chết ở đây thôi, vì anh đã nhất định.

XUYỀN - Được, chết ở đây cũng được. Em sẽ mua thuốc phiện với dấm thanh cho anh, còn gói thuốc này để em vứt đi, nhé ? (Nàng ném gói thuốc độc qua cửa sổ, rồi khép cửa sổ lại.) Thế là xong. Thôi, bây giờ anh có buồn thì... à, em cho anh xem quyển album ảnh của em. Nhiều ảnh đẹp lắm kia. Anh cầm lấy. Để em bóc cam anh xơi nhé ? Anh có thích ăn cam không ? hay là ăn lê hơn.

MINH - Cam hay lê cũng được. Nhất là em cho anh một cốc nước với một miếng đường. Anh vẫn còn khát.

XUYỀN nhanh nhẹn đi lấy cam, lê, nước, đường đưa cho Minh.

XUYỀN - Bây giờ em mới hoàn hồn, anh ạ. Anh vừa làm em sợ không còn hồn vía nào cả. Anh thử tính, em có một mình, mà anh nằm anh chết ở phòng em thì em cũng đến sợ mà chết theo mất.

MINH - Em không thích chết à ?

XUYỀN - Ai lại thích chết bao giờ ! Sống ở đời, tuy nhiều lúc buồn, khổ, nhưng còn hơn là chết. Và lại, em còn nhiều hy-vọng lắm...

MINH - Thế kia ? Em hy-vọng những cái gì, thử nói cho anh nghe ?

XUYỀN - Không thể nói hết được, vì nhiều lắm.

MINH - Hy-vọng được trúng số mười vạn ? lấy được chồng ngoan ? hy vọng có nhiều con, nhiều cháu... ?

XUYỀN - Ô, chẳng cần phải đến thế. Này nhé, ví dụ em sắp lĩnh lương, em hy-vọng sẽ may một cái áo màu cỏ non, thế mà em chỉ sợ chết không được mặc áo. Có khi suốt một ngày em chỉ đợi tối đến để nhẩy mấy bước tango mà em tập ở nhà. Chỉ có thế thôi, anh ạ, cũng đủ

làm em sợ chết.

MINH - Lạ nhỉ, em Xuyên hay đấy. Như bây giờ chẳng hạn, anh hứa sẽ may cho em nửa tá áo màu mà em thích, thì em nghĩ sao ? Thực đấy, sáng mai em đi chọn hàng với anh, rồi anh may biếu em mấy bộ quần áo, và một chiếc áo kimono khác, nhé ?

XUYỀN - Cảm ơn anh, nhưng mà em chả lấy của anh, vì em không quen biết anh mấy.

MINH - Không, anh đã biếu thì em phải nhận, cho anh vui lòng.

XUYỀN - Anh sẽ không... sẽ không tự tử nữa nhé ?

MINH - Cái đó thì chưa chắc, nhưng mà anh có thể chiều ý em mà hoãn lại cho đến khi nào không hoãn được nữa. Và ngày mai thì anh hứa với em là anh không tự tử, cả sáng mai lẫn chiều mai. Tối mai, có lẽ anh lại gặp em ở « Mikado », và anh sẽ sống một ít bữa để được trông thấy em mặc lần lượt cả sáu bộ áo mà anh biếu em.

XUYỀN, cười - Nếu còn một bộ em chưa mặc đến...?

MINH - Thì anh sẽ đợi đến khi nào em đã mặc rồi...

XUYỀN - Anh thề đi.

MINH - Anh xin thẻ bằng danh-dự.

XUYỀN - Thẻ thì mỗi năm em chỉ mặc một bộ thôi. Anh sẽ sống ít ra là sáu năm nữa. Và bộ cuối cùng em sẽ không bao giờ mặc đến.

MINH - Không, em không được làm thẻ. Em làm thẻ thì có ích gì ? Sao em lại cứ muốn để anh sống mãi làm gì ?

XUYỀN - Không biết. Nhưng mà em không muốn ai chết cả. Người nào tự-tử thì em ghét vô cùng.

MINH - Em vô lý quá.

XUYỀN - Vâng, em vô lý. Nhưng anh hãy uống nước đi đã, rồi ăn cam với em. Rồi xem ảnh ở trong album của em, rồi em sẽ cắt nghĩa cho anh. Máy giờ rồi, anh ?

MINH - Gần bốn giờ.

XUYỀN - Có lẽ anh Sâm cũng sắp lại đón anh.

MINH - Ở nhỉ ! Thẻ thì có khổ không ! Mình quên đứt đi mất ! Biết nói với Sâm thẻ nào ? Nó đến, nó sẽ thấy mình chưa có tí gì là chết cả.

XUYỀN - Anh ấy có mong anh chết đâu.

MINH - Nhưng mà anh đã hứa thẻ nào đến ba rưỡi

cũng tự tử.

XUYỀN - Hứa gì lại hứa thế ? mà ai bắt mình phải giữ lời hứa kỳ quặc ấy.

Bỗng có tiếng gõ cửa. Hai người đều im. Rồi cửa mở, Sâm ra.

XUYỀN - Kia, anh Sâm.

MINH - Lỗi tại anh đấy nhé. Ai bảo anh ném tôi vào đây ?

SÂM - Có thể chứ ! Cảm ơn Xuyền nhé. Tôi đã định về ngủ đến tám giờ mới lại, nhưng mà nóng ruột quá, không ngủ được, chỉ sợ anh Minh làm rầy rà cô Xuyền thôi.

XUYỀN - Anh làm tôi sợ hết hồn trong mấy giờ đồng-hồ.

SÂM - Xin lỗi Xuyền vậy. Nhưng mà, thế nào, sao Minh lại ném ra đường... ? (Giơ ra gói thuốc độc vừa nhặt ở trước cửa.) Nhất định rồi chứ ? Gói thuốc này thành ra vô dụng rồi chứ ?

MINH - Chưa chắc. Nhưng anh đã nhặt được, tôi xin biếu anh. Biết đâu từ giờ đến tối mai nó lại không giúp anh được việc.

SÂM, cười, bỏ gói thuốc vào túi - Ủ, biết đâu đấy. Trong ba chúng ta, người chết sau cùng, biết đâu lại không phải là anh.

MINH - Nhưng mà điều chắc chắn, là tôi sẽ không ngăn trở công việc của ai hết, và nếu anh có muốn chết tôi sẽ có đủ nhã nhận mà để mặc anh, chứ không can thiệp đến một chút nào.

SÂM - Thế bây giờ thì sao đây ? Đi chứ ?

MINH - Ủ, phải, để cho Xuyên ngủ một chút, kéo tội nghiệp.

XUYẾN - Cảm ơn các anh, em không buồn ngủ nữa. Các anh ngồi đây với em cho đến sáng hãy về, kéo em sợ lắm, vì một đêm chỉ nghe những chuyện chết với tự tử. Anh Sâm ngồi chơi và ăn cam, ăn lê đi ! Các anh có khát không ?

MINH - Anh vẫn còn khát.

SÂM - Anh cũng thế.

XUYẾN - Thế thì để em đun nước pha trà, nhé. Phải đấy. Các anh bỏ cam, gọt lê lấy nhé.

Nàng thắp đèn còn để đun nước. Minh và Sâm bắt đầu ăn cam và lê. Hai người nhìn nhau. Sâm cười có vẻ bằng lòng lắm. Minh thì nhún vai một cách chán

chường. Xuyên đặt ấm nước xong, quay lại nhập bọn.

SÂM, bỗng đứng dậy - Thôi, xin phép Xuyên nhé, tôi phải về ngay...

XUYẾN - Kia, anh...

MINH - Đề cho anh ấy đi, vì anh ấy có...

SÂM, nháy Minh - Có việc rất cần...

XUYẾN - Lại một ông bạn khác sắp tự tử phải không?

SAM - Ồ, không.

XUYẾN - Dẫu có, cũng xin anh đừng ném vào nhà tôi nữa đây.

SÂM - Em phàn nàn ư ? Anh Minh khó chịu đến thế kia ?

XUYẾN, nhìn Minh, mỉm cười, mặt hơi đỏ - Không, tôi không nói thế, nhưng mà... một anh Minh...

SÂM - Cũng đủ, phải không ?

XUYẾN - Anh chỉ hay ồm ờ ! Tôi có nói thế đâu...

MINH - Tôi xin làm chứng : Xuyên chưa bao giờ nói thế cả.

XUYẾN - Lại anh này nữa !

SÂM - Minh đừng lo vội. Xuyên chưa nói đấy thôi. Nhưng mà rồi cũng nói. Hay là Xuyên nói đi cho anh nghe với...

XUYỀN - Ô hay, nói cái gì mới được chứ ? Mà anh ngồi chơi một lát đã nào...

SÂM - Nói cái gì à ? Ừ nhỉ, nói cái gì nhỉ ? Thôi, em muốn nói gì cũng được, anh về đây.

Sâm vào.

MINH - Anh ấy bảo phải đấy, Xuyên muốn nói gì cũng được, mà nói đi.

XUYỀN - Các anh điên thật, điên cả hai. Chuyện trò của các anh không có nghĩa gì cả... Mà anh Sâm đi đâu vội vàng thế ?

MINH - Anh ấy về với...

XUYEN - Với... ?

MINH - Với vợ.

XUYỀN - Anh ấy có vợ rồi ?

MINH - Không, nghĩa là...

XUYỀN - Thôi, mặc anh ấy. Nước sôi rồi, để em pha trà. Anh dọn bàn hộ em...

Minh dọn các thứ lật vặt cất lên mặt tủ buffet, gần chỗ cái ảnh. Minh cầm lấy cái ảnh.

MINH - Khá đấy.

XUYẾN - Cái gì kia ?

MINH, chỉ cái ảnh - Nhưng phải cái hơi đàn độn. Tên là gì ?

XUYẾN - Quên rồi.

MINH - Ừ phải, quên là phải. Mà bỏ cái ảnh này đi cũng phải nốt. (Tháo cái ảnh, xé vụn)

XUYẾN - Chết, sao anh lại xé đi ?

MINH - Em tiếc à ?

XUYẾN - Không, nhưng mà...

MINH - Nhưng mà ? (Xuyến im.) Thôi, để mai anh đền cho cái ảnh khác. Ảnh của anh. Em bằng lòng không ? (Xuyến mỉm cười, gật.) Để bao giờ anh chết, em có sẵn ảnh, thả cho anh một nén hương.

XUYẾN - Lại sắp nói gở đi. Anh chết thế nào được.

MINH - Biết đâu đấy... Nói đùa chứ bây giờ thì không phải là quyền anh nữa, mà quyền em. Anh chết hay không là tùy em.

XUYẾN, cười - Anh Minh có duyên tề.

MINH - Mà anh cũng ngoan nữa, phải không ? (Xuyến cười, gật.) Bây giờ thì em bảo gì, anh cũng nghe.

XUYẾN - Thực chứ ? Thế... thế thì anh tự tử một tí cho em xem đi nào. MINH - À không, cái đó thì không. Chết bây giờ uổng lắm, vì anh sẽ tiếc Xuyến mãi mãi. Có phải không, Xuyến ? Ai bỏ Xuyến mà chết được bao giờ ?

Minh lại gần Xuyến, tay phải khoác vào vai Xuyến tay trái vuốt cằm Xuyến, và nâng lên. Xuyến cười, nép vào Minh, và ngẩng mặt nhìn Minh.

XUYẾN - Có phải đời đẹp lắm và đáng sống lắm không, anh ?

MINH - Cũng một đôi khi.

HẠ MÀN

Avril 1936

XUÂN TƯƠI

Do ban kịch Tinh-Hoa diễn lần đầu tại Nhà-Hát-Tây
Hanoi, tối 30 Avril 1938

NHÂN-VẬT

LIÊU

KỶ

YẾN

Một gian phòng nhỏ xinh đẹp. Đồ đạc sơ sài và thanh nhã. Hai cái ghế bành và hai cái pouf chung quanh một cái bàn nhỏ có bình hoa. Trong một góc, tủ sách, bàn giấy, trong một số khác, một cái divan. Cửa sổ trông ra đường, bên cạnh cửa ra vào. Lò sưởi, v. v...

Màn mở. Khắp trong nhà là một bầu không khí tẻ lạnh. Trong hai chiếc ghế bành, hai người thiếu niên, Liêu và Kỳ, nằm dài, im lặng như những đồ vật... Thỉnh thoảng, một người ngáp một tiếng buồn thiu, hoặc cự mình một cách nặng nề. Những bông hoa trên bình cũng héo rũ như người.

LIÊU, ngáp - Kỳ ơi !

KỶ, cũng ngáp - Liêu ơi !

Cả hai bật cười nhìn nhau.

LIÊU Làm gì đi chứ mày !

KỶ - Làm gì bây giờ ?

LIÊU - Không biết. Cứ nằm dài thế này, buồn chết.

KỶ - Biết thế. Nhưng mà làm quái gì được bây giờ ?
Mày có ý gì không ?

LIÊU - Chẳng có ý gì hết. Mày thử cố nghĩ xem.

KỶ - Mày nghĩ hộ tao, hôm nay tao mệt lắm.

LIÊU - Tao cũng chẳng sáng hơn mày mấy tý.

KỶ - Hay là nói chuyện đi vậy.

LIÊU - Nói chuyện gì bây giờ ?

KỶ - Mày nói nốt chuyện con Mimi của mày đi.

LIÊU - Cũng được. Tao kể đến đâu rồi nhỉ ?

KỶ - Đến chỗ chúng mày bỏ nhau.

LIÊU - À ! Thế rồi... tao bỏ nó...

KỶ - Mày nói rồi.

LIÊU - Vì tao nghĩ : « Đàn bà bao giờ cũng thế ».

KỶ - Cũng nói rồi. Thôi mày nghĩ chuyện gì khác vậy.

LIÊU- Chả có chuyện gì cả.

KỶ - Thiếu gì. Chuyện đi chơi Ba-Bê tháng trước, chuyện đi Nam-định đánh tennis, chuyện Sầm-sơn giao hè vừa rồi... chuyện đánh mà-trước ở nhà con mẹ Kắm...

LIÊU - Mày muốn tự tử thì hãy nghe những chuyện nhạt phèo ấy. Thôi tao có một ý hay lắm !

KỶ - À ! xem nào.

LIÊU - Mày đem hết cả những thư của tất cả tình-nhân của mày, vừa già vừa trẻ, cùng đọc lại một lượt...

KỶ - Cùng đọc lại ? Mày đã đọc rồi à ?

LIÊU - Chưa. Nghĩa là mày đọc lại cho tao nghe.

KỶ - Tao không thể nào đọc lại được, vì tao cũng như mày, tao chưa đọc. Nhiều bức thư chắc là đầy những ái ân tha-thiết lắm, nhưng hãy còn dán kín, tao chưa kịp bóc, thì hoặc tác-giả, hoặc tao đã thay tình-nhân khác rồi. Nên không bao giờ mó đến nữa. Với lại hay ho quái gì mà đọc. Tao chắc bức nào cũng như bức nào, chỉ khác tên ký. Mà những tên ký ấy, đối với tao, tên nào

cũng như tên nào. Đàn bà thì lạ thật, mà ọ, không có một chút sáng kiến. Mà thử tính, trong hai trăm bức thư gửi cho tao, bức nào của bất cứ người nào, cũng đều một màu tím như nhau ! Nghĩ đến mà phát điên lên mất. (Một lát) Cũ kể đời đáng buồn thực. Nhất là đời của chúng mình. Không có ngày nào đem lại cho mình một sự gì khác lạ. Không có người đàn bà nào mang đến cho mình một mối tình mới mẻ. Giờ khắc qua, giống nhau cũng như những trái tim, cũng như những bức thư tím của tao. Có bao giờ mà ý đến cái buồn chết người, của những giọt gianh trong những ngày mưa dầm không?... Có lẽ chỉ có nỗi buồn của mình mỗi ngày một lớn và tâm hồn của mình mỗi ngày một tàn héo như những bông hoa kia thôi...

Một lát.

LIÊU - Nhưng mà, Kỳ ọ, Liêu vẫn thấy trong đời chúng mình lúc nào cũng sắp sửa có một sự gì to tát sức đến làm cho những cánh hoa tàn của lòng mình sẽ trở lại thắm tươi như ngày xưa, hơn ngày xưa nữa. Liêu thấy chắc chắn lắm, và rất vững lòng tin ở những giờ sắp tới.

KỲ - Chắc không ?

LIÊU - Chắc lắm chứ. Kỳ nên tin như Liêu, Kỳ ọ. Mà cái ngày mong đó không xa đâu. Có lẽ là ngày hôm nay,

biết đâu ?

KỶ - Mà y mong như thế từ bao giờ ?

LIÊU - Từ đã lâu.

KỶ - Lâu, nghĩa là mấy năm ?

LIÊU - Ba năm,...bốn năm nay.

KỶ - Cho đến bao giờ thì thôi ?

LIÊU - Đồ ê-chê, im đi !

KỶ - Bởi vì, khi đó tao sẽ mong đợi tiếp, để cho mà y trông cái mặt ngớ ngẩn của tao, cũng như tao đương xem cái mặt ngờ-nghệch của mà y bây giờ.

LIÊU - Không, Kỳ ạ, tao không nói đùa đâu. Mà y tha hồ mà chế nhạo, mà cười cợt mỉa mai, tha hồ mà y đeo cái mặt nạ chán chường và cố rèn những dịp cười lạnh nhạt ghê rợn, mà y thử nhớ lại xem, trong lúc tâm hồn chán nản nhất, trong những lúc vò trong tay những con tình nhân ghê tởm nhất, có phải mà y vẫn phảng phất hình như nhớ nhung một ngày đã qua nào, có phải tâm-hồn của mà y, những khi mệt mỏi nhất, cũng vẫn quần quai muốn vượt khỏi phút đương qua, để tìm một cái quá-khứ xa mờ nào, dịu dàng và ấm áp ? Cái quá-khứ mù mịt ấy, thực ra chính là cái tương-lai sáng sủa mình mong đợi từng phút giây, và sắp đến, và rất gần...

KỶ - Mày điên rồi, Liêu ạ. « Cái quá khứ » của mày « thực ra chính là cái tương lai » cái « mù mịt » của mày, thực ra chính là cái « sáng sủa », và cái xa mờ của mày, thực ra chính là cái « rất gần », cái « sắp đến » ! Có gì cũng không hiểu được cái triết-lý sáng suốt của mày, vì thực ra nó chỉ là những lời điên rồ tối mò mò ! (Kỳ bò ra mà cười, cười chảy nước mắt. Nhưng Liêu không cười, đứng trầm ngâm một xó. Một lát sau, Kỳ lại vỗ vai Liêu, nói một giọng đứng đắn:) Liêu ơi, nói đùa chứ, chúng mình nghĩ làm gì những điều ấy, chỉ buồn thêm, có ích gì. Vì cũng như anh, tôi đã mong đợi, nhưng tháng ngày chỉ đem lại cho mình những cái thất vọng kế tiếp mãi. Bây giờ thì tôi không còn mong gì nữa, vì không còn tin gì nữa. Tôi biết một cách cay đắng rằng cái tuổi hai mươi nó đã qua hẳn rồi, không bao giờ trở lại.

LIÊU - Không, cái tuổi hai mươi không bao giờ qua nếu mình còn lòng tin và lòng yêu. Bao giờ tôi cũng vẫn tin ở những ngày sắp tới, và cả những ngày sắp qua nữa. Anh trông xem, chúng mình có một cái cửa sổ lớn thế kia, rộng thế kia, biết đâu một buổi sớm mai, ánh nắng lại không chảy ứa vào, đưa lại cho chúng ta những cái ta vẫn mong chờ, vì bên kia cái khung cửa, là cuộc đời không bao giờ hết, là những nguồn hy vọng không bao giờ cạn.

KỶ - Cái mà anh chờ, nó sẽ đến, hay sẽ không đến.

Anh mong cũng vô ích kia mà.

LIÊU - Anh nhầm lắm, nếu không mong đợi nó, khao khát nó, tin ở nó thì không bao giờ nó đến cả. Nghĩa là nó vẫn đến mà anh vẫn không biết, anh bỏ qua cho nó đi mất. Phải tin cái gì, mong cái gì, mới có thể gặp được. Người không tin hạnh phúc nữa, thì đâu hạnh phúc nó đến đâu trong lòng bàn tay đây, cũng có biết gì đâu.

KỶ - Nhưng mà có lẽ chính mình mong thì nó không đến, mà lúc nó đến là lúc mình ít mong nhất.

LIÊU - Anh lý luận thế nào mặc anh. Tôi, thì tôi thấy hình như những chiều mùa đông u ám sắp hết rồi, và hình như những ngày xuân tươi thắm đã gần tới. Tôi có một cái cảm giác lạ lắm. Tâm hồn mình như cây cỏ trong những ngày đông tàn, bao nhiêu lộc, bao nhiêu nụ chỉ chực cựa vỡ cái vỏ khô héo để nảy nở dưới ánh nắng thơm tho của một ngày xuân.

KỶ - Một ngày xuân không bao giờ lại.

LIÊU - Một ngày xuân có lẽ đã đến bên thềm mà mình chưa biết; và có lẽ chỉ đợi một tiếng mời của mình là bật tung cửa mà vào thôi.

Ngay lúc đó có tiếng gõ cửa. Hai người ngơ ngác nhìn nhau.

KỶ - Có lẽ xuân của mày đã đến đấy.

LIÊU - Không biết chừng.

Tiếng gõ cửa lại nhắc, nhỏ nhẹ mà quả quyết. Liêu rón rén ra mở cửa, hồi hộp, cảm động. Cửa mở, một người con gái tươi tỉnh lộng lẫy trong một vùng ánh sáng trong trẻo. Không đợi Liêu mời, cô Yến đã bước vào và diềm nhiên tiến đến giữa phòng. Kỳ và Liêu đều ngạc nhiên, nhìn nhau, rồi dăm dăm nhìn Yến, vì Yến đẹp.

Liêu và Kỳ, đồng thanh - Thưa cô (cùng im).

YẾN - Thưa các ông...

LIÊU và Kỳ, đều chỉ một chiếc ghế bành - Mời cô ngồi tạm (cùng im).

YẾN, ngồi - Cảm ơn các ông. (Thấy hai người vẫn đứng) Xin mời các ông ngồi. (Hai người nhìn nhau. Rồi mỗi người ngồi lên một chiếc pouf ở hai bên Yến). Thưa các ông...

LIÊU - Xin lỗi cô. Cô đừng nói gì vội. Cô cho phép chúng tôi yên lặng ngắm cô một lát, để chúng tôi định trí lại vì không biết tôi mê hay tỉnh.

YẾN - Tôi không hiểu...

LIÊU - Tôi cũng không hiểu...

KỶ - Nhất là tôi. Thừa cô tên tôi là Kỳ.

LIÊU - Còn tôi tên là LIÊU.

YẾN - Thừa hai ông, tôi là..

LIÊU - Cô là người thực hay là tiên, hay là một con hồ-tinh hiện lên để...

YẾN - Ô hay !... Thôi, xin lỗi các ông.

Nàng đứng dậy toan bỏ ra. Liêu và Kỳ cũng đứng dậy, ngăn lại.

KỶ - Xin cô tha lỗi cho anh ấy, vì anh ấy còn đương mê ngủ. Và xin mời cô ngồi lại. Cô đã vào đây, chắc có chuyện gì, xin cô cho nghe (Yến ngồi), và cô cho chúng tôi biết cô là ai mà chúng tôi được hân hạnh đón tiếp lúc này. Nhưng trước hết cô hãy cho phép chúng tôi mời cô một chén nước trà, vì cô đi đường xa chắc cũng nhọc mệt.

Kỳ đi rót nước.

YẾN - Sao các ông biết tôi đi đường xa ?

KỶ - Thừa cô, tôi nghĩ vậy; vì một người con gái đẹp kỳ ảo như cô nếu không ở trên cung trăng xuống, thì tất

cũng ở phương xa nào lại. Xin có chén nước trà nhạt, thành tâm kính mời cô.

YÊN, đỡ chén nước - Thưa ông, trước hết, đẹp thì tôi không đẹp tí nào. Nhưng cũng cảm ơn ông. Sau nữa, xin lỗi ông, tôi không ở cung trăng xuống, mà cũng không phải ở phương xa lại...

LIÊU - Có lẽ nào ! Nhưng cô có phải là cô không đã? Hay cô chỉ là người trong giấc mơ ? Anh Kỳ, anh thức hay anh ngủ đấy ? mà tôi tỉnh hay tôi mơ, hử anh ?

KỲ - Cả anh và cả tôi đều thức, nghĩa là chúng ta đương thực có cái điểm phúc được tiếp cô đây, cũng là người thực như chúng ta vậy. Xin cô tha lỗi cho những lời nói ngớ ngẩn của chúng tôi. Nếu có hiểu được sự ngạc nhiên của chúng tôi khi thấy cô bước từ ngoài ánh sáng chói lọi vào gian nhà âm thầm này.

LIÊU - Cô có biết là cô đến giữa lúc chúng tôi đang mong chờ ? Mà chúng tôi chờ đã từ mấy năm nay.

YÊN - Thực tôi không hiểu các ông định nói gì...

LIÊU - Chúng tôi ngóng đợi mấy năm trời, vẫn tin chắc là có ngày cô sẽ đến, và tôi vừa bảo anh Kỳ rằng biết đâu lại không phải là ngày hôm nay ! Nhưng chỉ có một điều lạ, là cô đã vào bằng cửa chính. Bởi vì cô cũng có thể vào bằng cửa sổ kia mà. À, nhưng cửa sổ lại

đóng ! Thực là một điều sơ ý của chúng tôi.

YẾN - Xin lỗi các ông, nếu các ông điên thực, thì các ông làm ơn bảo cho tôi biết ngay.

KỶ - Nếu chúng tôi thề với cô là chúng tôi điên thực, chắc cô cũng chẳng tin nào, vì chúng tôi vẫn tỉnh táo lạ thường để nhận thấy sắc đẹp dịu dàng của cô, và để xin lỗi cô nếu đã làm điều gì cho cô phật ý.

YẾN, đã đứng dậy - Các ông không có lỗi gì cả. Nhưng mà tôi đến đây là vì một việc cần, chứ không phải để nghe chuyện dớ dẩn của các ông.

LIÊU - Vậy xin cô ngồi lại một chút nữa.

KỶ - Chúng tôi xin im lặng nghe cô nói.

YẾN, ngồi xuống - Hề các ông còn nói đến sắc đẹp của tôi, thì tôi xin đi ngay.

KỶ - Thế thì khó nghĩ quá. Làm thế nào để không nói đến sắc đẹp của cô bây giờ ?

LIÊU - Và chúng tôi còn bụng dạ nào nói chuyện khác được nữa !

YẾN - Vậy thì các ông đừng nói gì cả, để tôi...

KỶ - Và cả cô nữa, cũng đừng nói gì cả...

LIÊU - Đề chúng tôi được lặng yên mà tận hưởng cái giây phút lạ lùng này, cô ạ.

YÊN, nhìn hai người - Các ông lạ quá !

LIÊU và KỶ, đồng thanh - Mà cô đẹp quá.

Yên bật cười.

KỶ - Đây cô xem.

LIÊU - Đây, cô xem.

YÊN - Xin lỗi hai ông, thực tôi chưa thấy người nào lạ lùng như hai ông bao giờ.

LIÊU - Có phải lỗi chúng tôi đâu ?

KỶ - Mà cũng không có hại gì.

LIÊU - Trong lúc này, cái gì cũng lạ lùng hết. Và lạ lùng hơn cả, là cô.

YÊN - Tại sao kia ạ ?

LIÊU - Tôi cũng không biết nữa. Càng nhìn cô tôi càng ngạc nhiên. Tôi không biết cô là ai, ở đâu đến, và đến có việc gì; nhưng tôi biết là cô không thể không đến được; mà tất đến vào lúc này, phải, giữa lúc này, và đã đến thì không thể nào đi được nữa.

YẾN, đứng dậy - Sao tôi lại không thể đi được ?

LIÊU - Không, cô không thể đi được. Dù cô có đi thực, tôi cũng không thể nào tin là thực. Có phải không, anh Kỳ ?

KỲ - Phải, cô đi bây giờ thì không có nghĩa lý gì cả. Cô đến, cô ngồi chơi, cô không thèm nhấp một giọt nước trà nào, rồi cô ra đi ? Không, không thể nào thể được.

LIÊU, ra mở cửa - Nếu cái cửa đóng làm cho cô e ngại, thì tôi xin mở rộng cả hai cánh và xin mời cô ngồi lại. Thưa cô, chúng tôi là những người lương thiện. Và nếu chén nước trà của anh Kỳ đã nguội, thì tôi xin mạn phép dâng cô chén này nóng hơn, và chắc sẽ may mắn hơn.

Chàng đưa chén nước, Yến đỡ lấy, ngồi xuống và bằng lòng uống.

KỲ - Nước trà nhạt nhẽo, không có hương vị gì cả, xin cô đừng cười. Và xin cô tha thứ cho chúng tôi đã dám để những bông hoa tàn kia làm chương mắt cô từ nãy. Đáng lẽ chúng tôi phải triệt bỏ từ khi cô mới vào (chàng vừa nói vừa rút bó hoa ở bình ra.) Trời ơi ! Giá có những bông hoa tươi đẹp bây giờ !...

YẾN, (chỉ bàn giấy) - Thế bó hồng kia ?

LIÊU và Kỳ đều nhìn sang. Quả ở bàn giấy có một bó hồng mới, mà họ không để ý đến.

LIÊU, lại cầm bó hoa, ngạc nhiên - Thừa cô, bó hoa này của cô ?Ồ, đẹp quá, và thơm ngát quả.

YÊN - Không, bó hoa tôi trông thấy từ lúc vào.

LIÊU, nhìn ý - Hoa anh mua ?

KỶ - Tôi cũng không biết. Bó hồng tươi nằm đây từ bao giờ mà chúng mình không biết, thì có lạ không ?

LIÊU - Tôi đã bảo trong lúc này cái gì cũng lạ lùng cả.

KỶ - Bó hoa của ai thì không biết, nhưng chỉ có mình cô trông thấy, thì cũng như của cô đem đến. Chúng tôi xin cảm ơn.

LIÊU - Không những cô chỉ mang đến một bó hồng này mà thôi, cô còn đem đến biết bao nhiêu bó hoa kỳ hương dị sắc ở trong lòng chúng tôi nữa. Từ lúc cô vào đây, tôi thấy cái gì cũng đổi khác cả, những đồ vật trước kia không có nghĩa gì, bây giờ hình như cũng có cảm giác, có tâm linh. Tất cả gian phòng âm thầm, nặng nề, bây giờ thấy sáng sủa, nhẹ nhàng, linh hoạt lạ thường.

YÊN - Tôi thực không hiểu các ông định nói gì, hay là các ông chế diễu tôi.

LIÊU - Chết rồi ! tôi xin thề rằng những lời tôi nói là thành thực cả. Chúng tôi cảm ơn cô không biết thế nào mà kể. Cô đã đem ánh sáng, đem cả mùa xuân mà giới vào cuộc đời chán nản buồn tẻ của chúng tôi.

YÊN - Các ông lạ thực. Nào tôi đã kịp nói gì, đã kịp làm gì để cho các ông cảm ơn, hay các ông chê trách đâu.

LIÊU - Cô chưa làm gì, cô chưa nói gì, nhưng thực ra cô đã nói hết cả, cô đã làm xong tất cả những điều chúng tôi mong mỗi ngày từ lúc cô bước chân qua ngưỡng cửa nhà chúng tôi. Cô đã đến với chúng tôi. Thế là đủ lắm rồi.

KỶ - Cô có biết ngày hôm nay là ngày gì không ?

YÊN - Hôm nay là ngày...

LIÊU - Hôm nay là ngày tết Nguyên-đán của chúng tôi, một ngày tết lạ thường, không làm cho chúng tôi thêm một tuổi như mọi tết, mà lại làm cho chúng tôi trút hết những tháng ngày vô ích để trở lại cái tuổi hai-mươi, nó sẽ là cái tuổi vĩnh viễn của chúng tôi từ đây. Chúng tôi đều hai-mươi tuổi, cô ạ. Còn cô ?

KỶ - Cô mới mười-lăm tuổi...

YÊN - Ai bảo ông là tôi mới mười... năm ?

KỶ - Một nhà thi-sĩ ở thế-kỷ trước đã bảo chúng tôi biết.

YÊN - Nhà thi sĩ ?

KỶ - Vâng, nhà thi-sĩ Alfred de Musset : « Quinze ans, ô Roméo ! l'âge de Juliette » ! Mười-lăm tuổi, hồi chàng Roméo ! tuổi của nàng Juliette ! Cô mười-lăm tuổi, cô là nàng Juliette, và ai cũng là Roméo.

YÊN - Xin lỗi ông, tôi không phải là nàng Juliette, tôi không biết Roméo là ai, và tôi cũng không phải là cô bé mười-lăm tuổi như ông tưởng. Tôi mười-tám...

KỶ - Cô mười-tám ! Mặc dầu, cô cũng chỉ có mười-lăm thôi. Và cô bao giờ cũng vẫn mười lăm như nàng Juliette. Mười-lăm tuổi đời đời ! Thừa cô, đó là tuổi của thần tiên ! Có phải không, anh Liêu ?

LIÊU - Vâng, thừa cô, cô mới mười-lăm !

YÊN - Tôi mười-tám !

KỶ - Không, cô nhầm đấy, cô mới có mười lăm !

YÊN - Thế có tức không ! Vâng, thì tôi mười-lăm !

Kỳ - Đấy cô xem.

YÊN - Nhưng mà lạ quá. Tự nhiên các ông nói đến

tuổi của các ông, rồi nói đến tuổi của tôi, rồi bắt tôi bé đi mất ba tuổi ! Thế rồi, các ông định làm gì bây giờ ?

KỲ - Chúng tôi định cùng cô uống một cốc rượu... mừng ngày xuân trở lại, mừng cái tuổi hai-mươi của chúng tôi, mừng cái tuổi mười-lăm vĩnh viễn của cô, và mừng bó hồng tươi mà cô đã có nhã ý đem đến để thay những cánh hoa khô héo của chúng tôi. (Chàng vừa nói vừa lấy ba cái cốc và khiêng mấy chai rượu ngọt bày la liệt khắp bàn.) Cô dùng rượu gì ?

YÊN - Tôi không biết uống rượu.

KỲ, đưa một chai rượu Cô dùng Bonal ?

LIÊU, cũng đưa một chai khác - Cô dùng Cap Corse?

KỲ, lấy chai khác - Hay cô dùng Cointreau dịu hơn ?

LIÊU, cũng lấy chai khác - Hay cô dùng Cacao ngọt hơn ?

YÊN - Cám ơn các ông, tôi không biết uống rượu mà.

KỲ - Thưa cô, Cointreau uống rất thơm và rất ngọt, gần như không phải là rượu, vì không cay một tí nào.

LIÊU - Thưa cô, Cacao ngọt như kẹo, rất dễ uống, xin cô đừng từ chối. (Vừa nói vừa rót một cốc rượu Cacao đưa Yên). Xin mời cô. Còn anh Kỳ, vẫn Picon chứ ?

KỲ gật. Liêu rót Picon.

KỲ - Còn anh ? Vẫn Suze ?

Liêu gật. Kỳ rót Suze. Liêu và Kỳ trao rượu cho nhau.

LIÊU và KỲ, cùng nâng cốc, cùng nói - Xin mời cô.

YẾN, nâng cốc - Nể các ông quá. Thực tôi không biết uống rượu.

KỲ - Như thế càng hân hạnh cho chúng tôi.

LIÊU - Chúng tôi nâng cốc mừng cô Juliette và cái tuổi mười-lăm !

YẾN - Tôi không phải là Juliette. Tôi tên là... Yến !

KỲ - Mừng cô Yến ! và chúc cho cô mười-lăm tuổi mãi mãi !

YẾN - Cảm ơn các ông. Và chúc các ông...

LIÊU - Hai-mươi tuổi mãi mãi.

Cả ba người cùng nâng rượu, uống cạn.

YẾN, sau một lát suy nghĩ - Tôi không hiểu tại sao tôi lại ngồi đây uống rượu với các ông ! Tôi không được quen biết các ông bao giờ.

KỲ - Chúng tôi đã tự giới thiệu. Đây là anh Liêu, bạn

thân của tôi.

LIÊU - Và đây là anh Kỳ, bạn thân của tôi.

KỠ - Và cô là cô Yên...

LIÊU - Bạn quý của chúng tôi.

YÊN - Tôi rất lấy làm hân hạnh được các ông tiếp đãi quá ân cần. Từ sáng đến giờ, tôi vào nhà nào, họ cũng tiếp một cách nhạt nhẽo và chỉ mong cho tôi ra khỏi...

KỠ và LIÊU, đều tức giận - Ồ ! có lẽ nào ?

YÊN - Thực thế !

LIÊU - Cô vào những nhà nào !

YÊN - Tất cả những nhà ở phố này.

KỠ - Họ là những kẻ khốn nạn !

LIÊU - Những quên thô bỉ !

YÊN - Có phải không ? Tôi mời họ đi nghe âm nhạc mà họ làm như tôi ăn xin không bằng !

LIÊU - Bọn mọi rợ ấy, cô chấp làm gì !

KỠ - Những đồ ngu dại ấy, cô mời làm gì !

YÊN - Thừa hai ông, tối Thứ bảy này ở Nhà-Hát-Tây,

có cuộc hòa nhạc để giúp hội « Bảo trợ trẻ con vô thừa nhận », tôi đi bán vé giúp...

LIÊU - Ô, thích quá nhỉ. Một cuộc hòa nhạc ở Nhà-Hát-Tây !

KỶ - Còn gì vui bằng một cuộc hòa nhạc nữa !

LIÊU - Vậy, cô đến mời chúng tôi đi nghe ?

KỶ - Thẻ thì còn gì bằng nữa ! Chúng tôi xin mua cả một loge. Cả bốn vé.

Yến đưa vé cho Kỳ.

KỶ - Thưa cô bao nhiêu tiền ạ ?

YẾN- Hai mươi đồng ạ.

Kỳ đưa tiền cho Yến.

LIÊU - Ô, có hai-mươi đồng thôi ? rẻ quá, nhỉ.

KỶ, hơi nhẵn mặt - Vâng, rẻ quá nhỉ ? Có hai-mươi đồng thôi !

LIÊU - Mà cô có đánh đàn hôm ấy chứ ?

YẾN - Giạ, không. Có các cô Mai, cô Lan và Mỹ đánh đàn piano và hai ông Nhân và Quỳ kéo violon. Còn tôi thì không biết đánh đàn, chỉ đi bán vé giúp thôi.

LIÊU - Người đẹp như cô, không cần phải biết đánh đàn. Một cái mỉm cười của cô đã là cả một bản đàn trong trẻo của Mendelssohn rồi !

KỶ - Và hôm đó cô có đi nghe chứ ?

YẾN - Giạ, vâng, tôi sẽ phải giúp việc xếp chỗ.

KỶ - Cô cho phép chúng tôi biếu cô hai vé để cô mời bạn.

YẾN - Cảm ơn ông, tôi chả dám nhận, để ông mời người quen.

LIÊU - Xin cô nhận cho, vì chúng tôi ở đời không có ai là người quen cả.

YẾN, cầm vé - Cảm ơn hai ông.

KỶ - Chính chúng tôi cảm ơn cô mới phải.

YẾN - Bây giờ xin phép hai ông cho tôi đi bán nốt chỗ vé này, rồi còn về kéo nhà mong. Thôi chào các ông.

KỶ - Xin kính chào cô.

LIÊU - Và cảm ơn cô.

Hai người đưa tiễn Yến ra tận cửa.

KỶ - Và mong gặp cô, Thứ-bảy này tại Nhà-Hát-Tây.

YẾN - Vâng, tại Nhà-Hát-Tây.

Yến vào. Liêu và Kỳ trở ra đến giữa sân khấu. Hai người nhìn nhau.

HẠ MÀN

Janvier 1938

NHÀ XUẤT BẢN ĐỜI NAY

Khái - Hưng

Hồn bướm mơ tiên — *hết*
Nửa chừng xuân — *hết*
Tiếng suối reo — *hết*
Giộc đường gió bụi — *hết*
Tục lụy — *hết*   Gia đình — *hết*
Đợi chờ — *hết*   Thoát ly — *hết*
Thừa tự — *hết*
Tiêu sơn tráng sĩ — *hết*
Hạnh — *hết*
Nhưng ngày vui — 0p75
Đẹp — 0p90
Trông mái (tái bản) — 0p80
Đội mũ lệch (sắp in)
Tội lỗi (sắp in)

Nhất - Linh

Đoạn tuyệt — *hết*
Tối tăm — *hết*
Hai buổi chiều vàng — *hết*
Hồi bạn — *hết*
Lạnh lùng — *hết*
Bướm trắng — *hết*
Bèo giạt (sắp in)

Khái-Hưng và Nhất-Linh

Đời mưa gió — *hết*
Anh phải sống — *hết*
Gánh hàng hoa — *hết*

Thạch - Lam

Gió đầu mùa — *hết*
Nắng trong vườn — *hết*
Ngày mới — *hết*
Theo giòng... (loại Nắng Mới)
Sợi tóc (sắp in) *đương in*

Tú - Mỡ

Giòng nước ngược I — *hết*
Giòng nước ngược II — *hết*

Hoàng - Đạo

Trước vành móng ngựa — *hết*
Mười điều tâm niệm — *hết*
Con đường sáng — 0p50
Tiếng đàn — 0p75
Sổ phận (sắp in)

Thế - Lữ

Bên đường thiên lý — *hết*
Lê phong phóng viên — *hết*
Mai hương và Lê phong — *hết*
Mấy vần thơ (tập mới) — 1p 00
Vàng và Máu — 0p68
Gói thuốc lá — 0p70
Gió ngàn (đương in)

Huy - Cận

Lửa thiêu (thơ) — 1p00

Trần - Tiêu

Con trâu — *hết*
Chồng con — *hết*

Nguyễn - Hồng

Bỉ vỏ — *hết*
Những ngày thơ ấu — 0p60

Thanh - Tịnh

Quê mẹ — 0p65

Đoàn - Phú - Tú

Những bức thư tình — *hết*
Mơ hoa — 0p68

Bùi - Hiền

Năm vạ — 0p65

Mạnh - Phú - Tú

Làm lễ (giải thưởng T. L. V. Đ.
(1939) — *hết*
Gây dựng — 0p70

Cô Anh - Thơ

Bức tranh quê (giải thưởng
khuyến khích về thơ do T. L.
V. Đ. tặng) — 0p80